

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

august 2019

foto : Martina Sasáková

Srdečne Vás pozývame na **Šampionát holsteinského plemena SR**

Kedy? 11.9.2019 – streda

Kde? Výstavisko Agrokomplex Nitra pavilón V

Program: 9:30 Otvorenie

10:00 – 13:00 Hodnotenie zvierat,
David Sayce, UK oficiálny rozhodca

13:00 – 15:00 Sprievodný program, občerstvenie

maxiinfo

Obsah

Nehľadajme nové dno v produkcii slovenských potravín...	3
Bodavka malá saje Vaším kravám krv aj mlieko...	4
Bujatrický kongres priniesol nové poznatky o chorobách hovädzieho dobytku...	6
Kvalita vody a jej vplyv na zdravie dojených kráv...	7
Povzbudte kravy, aby sa viac krmili...	9
Pozitívne vnímanie mliečnych výrobkov na báze plnotučného mlieka...	10
Viac rebríčkov – možnosť motivovať a oceniť viac chovateľov...	12
Príliš skoré telenie jalovic Vás môže obrat o mlieko...	14
Zdokonalenie – genomického odhadu poskytuje presnejšie výsledky...	16
Skutočná cena odchovu mliečnych teliat...	17
Systém vedenia záznamov pri odchove a jeho vplyv na ekonomiku mliečnej farmy...	19
Zastavil sa trend šľachtenia na bezrohosť... ?	22
Top 200 fariem podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 – 30. jún 2019	24
Top 200 fariem 1.laktácie podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 – 30. jún 2019	28
Top 200 kráv podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 – 30. jún 2019	32

Maxiinfo pripravili

Ing. Igor Lichanec
Ing. Vladimír Varchola

Vydáva:
SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA © 2019
Nádražná 36, 900 28 Ivanka pri Dunaji
tel.: +421 – 2 – 4594 3715, 4594 3741
e-mail: holstein@holstein.sk
www.holstein.sk

Grafické a DTP spracovanie, litografie a tlač:
KURIÉR plus REKLAMA, s.r.o.

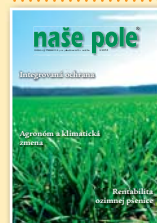
Časopisy s nadhľadom

Vydavateľská skupina periodík pre
poľnohospodárov, chovateľov a veterinárov
Vám ponúka výhodné predplatné časopisov

Slovenský CHOV®

Mesačník pre chovateľov HZ a veterinárov. Prináša najnovšie informácie z oblasti genetiky a šľachtenia, výživy a krmenia, techniky a starostlivosti o zdravie HZ. Predplatitelia obdržia ako bonus exkluzívnu publikáciu NAJ a každomesačne zdarma aj **AGROMAGAZÍN** - mesačník o ekonomike, financiách a bioenergetike.
www.slovenskychov.sk

naše pole®

Mesačník pre pestovateľov rastlín s dôrazom na ochranu, správnu agrotechniku, starostlivosť o pôdu, agroekológiu. Predplatitelia obdržia ako bonus exkluzívnu publikáciu NAJ a dostávajú zdarma aj **AGROMAGAZÍN** - mesačník o ekonomike, financiách a bioenergetike.
www.nasepole.sk

Moderná mechanizácia® v poľnohospodárstve

Mesačník o technike a technológiách v poľnohospodárstve a potravinárskom priemysle a ekonomicky efektívnej exploatácii modernej mechanizácie pri poľných prácach a chove HZ. Predplatiteľom je zároveň zdarma distribuovaný aj **AGROMAGAZÍN**.
www.mmpress.sk

sady a vinice

Dvojmesačník pre pestovateľov všetkých druhov ovocných plodín a viniča. Dôraz je kladený na rôzne systémy ochrany proti chorobám a škodcom a moderné agrotechnické metódy s dôrazom na rez a tvarovanie. Neobchádza sa ani problematika výživy, zavlažovania, skladovania a odbytu. Zaoberá sa aj trendmi v oblasti nových odrôd.
www.sadyavinice.sk

AGROMAGAZÍN

Vychádza každomesačne v časopisovom formáte. Zameriava sa na ekonomické a finančné analýzy, prognózy vývoja, legislatívu, komparáciu cien jednotlivých komodít. Prináša rozhovory s topmanažermi odvetvia a ich pohľady na perspektívu rozvoja agrosektora v zjednotenej Európe.
www.agromagazin.sk

VINOTÉKA

Časopis plný vína. V pravidelných rubrikách sa dočítate o najnovších udalostiach okolo slovenských vín, ako aj reportáže z vinársky atraktívnych lokalít celého sveta. V testoch vín, ktoré pravidelne uskutočňujú naši špičkoví odborníci, sa dozviete o výnimočných mokoch našej i zahraničnej proveniencie, ako aj ďalších novinkách a zaujímavostiach zo sveta vína.
www.vinko.sk

NEHL'ADAJME nové dno v produkcii slovenských potravín...

Ing. Vladimír Chovan, Predseda predstavenstva Slovenskej Holsteinskej Asociácie

Tvorba novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ pre roky 2021 – 2027 pokračuje. Voľby do jednej z hlavných európskych inštitúcií sú za nami. Zvolení poslanci Európskeho parlamentu postupne schvaľujú kandidátov na všetky dôležité posty v aparáte EÚ. Onedlho prídu na rad aj jednotliví komisári. V čase prípravy nášho Infa ešte nie je jasné,

kto nahradí na čele komisie pre Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (DG Agri) írského eurokomisára Phila Hogana. Nový komisár alebo komisárka to nebude mať v nasledujúcich rokoch ľahké. Povedané bruselským slovníkom: „V začínajúcom volebnom období ho čakajú veľké výzvy!“ Bude zohrávať dôležitú úlohu pri hľadaní dohody medzi často protichodnými požiadavkami, záujmami, potrebami a lobingom jednotlivých členských štátov v agropotravinárskych, v rurálnych a v environmentálnych rezortoch.

Spoločná poľnohospodárska politika EÚ potrebuje reformu ako soľ. Otázne je len, akým smerom jej zmeny pôjdu. Či budú mať ambíciu zvýšiť konkurencieschopnosť kvalitných európskych potravín na úkor potravín vyrábaných vo svete často pri nižších ekologických a chovateľských štandardoch. Alebo budú prinášať poľnohospodárom ďalšie byrokratické a podnikateľské obmedzenia skrývajúce sa v komplikovaných bruselských formuláciách vyhlášok a nariadení.

Nové rozpočtové obdobie začína plynúť už od 1. januára 2021. Za prácu v predchádzajúcom volebnom období niet Európsku komisiu a DG Agri veľmi za čo chváliť. O stave pripravenosti novej SPP EÚ najlepšie svedčí fakt, že už teraz sa počíta s minimálne dvojročným prechodným obdobím na jej zavedenie. Prechodné obdobie situáciu s financovaním poľnohospodárov skomplikuje minimálne z dôvodu zmeny rozpočtu v novom finančnom období. To, akým smerom sa bude uberať štruktúra podpôr a čo všetko bude potrebné kvôli nim plniť sa budeme dozvedieť až v nasledujúcich mesiacoch, možno aj rokoch. Noví funkcionári sa budú musieť so svojou novou agendou najskôr oboznámiť, aby ju mohli vôbec zvládnuť. V Európskom parlamente sú takmer dve tretiny poslancov nových. Výrazne sa tiež zvýšil

počet environmentalistov medzi poslancami EP. Aj preto môžu byť výstupy európskych inštitúcií sformulované do európskych politík ešte veľmi prekvapivé.

Pre slovenské poľnohospodárstvo budú zásadné najmä otázky týkajúce sa stropovania príjmov podnikov. Analýze dopadov zastropovania priamych platieb v období rokov 2021 až 2027 sa venujú aj odborné organizácie patriace pod rezort pôdohospodárstva. Na nedávnej konferencii v Nitre organizovanej portálom Poľnoinfo k príprave Strategického plánu SR ich prvé vyčíslenia aj prezentovali. Dopady na firmy pri zarátaní 50% nákladov na zamestnancov k stropovaniu vyzerajú neuveriteľne neškodne. Zníženie priamych platieb pre analyzovaný súbor 714 podnikov s priamymi platbami nad 100 tis. eur by malo byť len na úrovni 15 mil. € ročne.

Verme, že naši rezortní odborníci dobre ráтали. Ale určite by bolo dobré vedieť aj to, ako sa podnikov dotkne tvrdé stropovanie bez možnosti odrátania nákladov na zamestnancov. Tam už pôjde o úplne iné čísla! Dotknú sa samozrejme najmä podnikov so živočíšnou výrobou. Zostáva nám len veriť, že v tomto prípade zvíťazí zdravý rozum a budúci slovenskí rezortní a vládni predstavitelia sa zasadia o také riešenie stropovania, ktoré umožní chovom hospodárskych zvierat prežiť.

Táto výsostne odborná téma by sa mala udržať v medziach kvalifikovanej odbornej diskusie. Otázne je, či sa to podarí. Informovanie laickej verejnosti, ktorú tvorí 98% obyvateľov nášho štátu je dnes bohužiaľ iné. Dovolím si uviesť konkrétny príklad reportáže z hlavných spravodajských médií s presnými citáciami. Príspevok redaktorky Jany Obrancovej dostal 23.6.2019 priestor v hlavných správach RTVS na Jednotke o 19:00 hod. a v Rádiožurnále Slovenského rozhlasu o 22:00 hod. Posúďte sami.

Jana Obrancová: „Na Slovensku sú malé a rodinné farmy aj farmy s veľkými výmerami. Eurokomisia zvažuje, že platby, ktoré dostávajú podľa počtu hektárov zastropuje, aby väčšinu peňazí nepobrali len veľkí farmári. Stanovila by maximálny

balík peňazí, ktorý môže poľnohospodár dostať, aj keď hospodári na väčšej výmere. Zatiaľ, čo niektorým farmárom u nás to vyhovuje, iným nie.“

Emil Macho, predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory: „Chceme dobrovoľné zastropovanie, aby sme sa na Slovensku rozhodli, či chceme stropovať a keď áno, tak akým spôsobom.“

Milan Jurky, predseda Združenia mladých farmárov na Slovensku: „Už vopred vieme, že keď bude dobrovoľné zastropovanie vo všetkých krajinách EÚ, na Slovensku sa

neuplatní. Tu vidíme veľké riziko. Stropovanie by malo byť povinné.“

Jana Obrancová: „Rezort pôdohospodárstva zatiaľ tiež trvá na dobrovoľnom stropovaní platieb. Jeho šéfka tvrdí, že ak ho zavedieme podľa vlastných pravidiel, môže byť prínosom.“

Ján Gúgh, projektový manažér Slovenskej ornitologickej spoločnosti: „Aby podpory boli poskytované nie automaticky, že obrábam pôdu a dostávam dotácie, ale za prinášajúci úžitok spoločnosti aj napríklad pre zavádzanie ekologických postupov.“

Gabriela Matečná: „Až štyridsať percent prostriedkov bude musieť byť využitých práve na ekologizáciu a je možno vymyslieť kopu schém, napríklad zabráneniu erózie, stavanie vetrolamov.“

Reportáž mi skutočne vyrazila dych. Očakával by som vyjadrovanie sa k stropovaniu od rôznych odborníkov, ekonómov, sociológov, národohospodárov, ale prepánajána od ornitológa?!

Kam sme sa to dostali? Podľa ornitológa by nemali byť dotácie vyplácané za obrábanie pôdy! Ornitológovi (a evidentne aj niektorým ďalším v reportáži) úplne uniká podstata problému. Že úlohou poľnohospodárov a potravinárov je produkovať potraviny. Dobré, kvalitné, zdravé, chutné, ale tiež dostupné a lacné. Lebo ľudia sa potrebujú dobre, kvalitne, zdravo a chutne najesť za peniaze, ktoré majú vo svojich peňaženkách. A že tým poľnohospodári prinášajú spoločnosti skutočný úžitok!

Tuší ornitológ, že trvalo udržateľné poľnohospodárstvo

v EÚ a na Slovensku už je? A že preto doň idú aj financie zo SPP EÚ? Chcel by som vidieť koľko potravín z kategórie ekologického poľnohospodárstva je denne v nákupnom košíku ornitológovej manželky. Objem potravín pochádzajúcich z kontrolovaného ekologického poľnohospodárstva spotrebovaných na Slovensku je taký „významný“, že sa v Zelenej správe rezortu ani neuvádza. Väčšinu ekologických komodít slovenskí producenti predávajú do zahraničia. Vie ornitológ prečo?

Takýto „odborník“ dostane v príspevku rovnaký priestor (ak nie väčší) ako predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. Mrzí ma aj to, že sa k tejto téme vyjadrujú farmári, ktorých sa stropovanie netýka. Farmári s nízkymi priamymi platbami a k tomu zodpovedajúcou malou produkciou. Farmári, ktorých netrápi uznávanie mzdových nákladov na zamestnancov. Prečo by aj malo? Keď neplatíte nikomu mzdu, ani odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne, aký máte problém? Že by žiadny? Ale je toto pre náš štát najlepšie riešenie?

Nerobme si ilúzie, že pri takomto spôsobe informovania dokážu mladí a mestskí ľudia vnímať skutočnú úlohu nášho poľnohospodárstva a potravinárstva. Najbližšia budúcnosť ukáže, ako sa bude problém stropovania na Slovensku riešiť. Do roka a do dňa budeme múdrejší. Verme, že populizmus nezabije odbornosť. Pri 38%-tnom zastúpení slovenských potravín na obchodných pulloch a vlahjšom náraste záporného salda v zahraničnom obchode s agropotravinárskymi komoditami o ďalšiu štvrtmiliardu sa ešte stále dá nájsť nové dno.

BODAVKA malá saje Vaším kravám krv aj mlieko...

Rebecca Trout Fryxell, Hoard's Dairyman

Bodavky malé obľubujú a často napádajú dobytok, preto ich kontrola a eliminácia znižuje výskyt mastitíd a zlepšuje produkciu mlieka.

Bodavky malé sa chodia kŕmiť krvou dobytka viac ako 30 krát denne. To mení správne zvierat a znižuje produkciu mlieka a prírastok hmotnosti. Možno najväčšie riziko však spočíva v tom, že bodavka cicáním umožňuje mechanický prenos mastitídy prenosom takých patogénov, ako je *Staphylococcus aureus* a *Salmonella*.

Primárnou stratégiou boja s muchami je ich postrek v určitom štádiu vývoja, ale tieto metódy nie sú vhodné pre ekologických výrobcov. Navyše, niektoré chemikálie majú obmedzenia pre zvieratá chované v USA, a navyše, v mnohých štátoch tieto chemikálie môžu znížiť výskyt užitočného hmyzu.

Nakoniec, bodavka si na vrchole toho všetkého

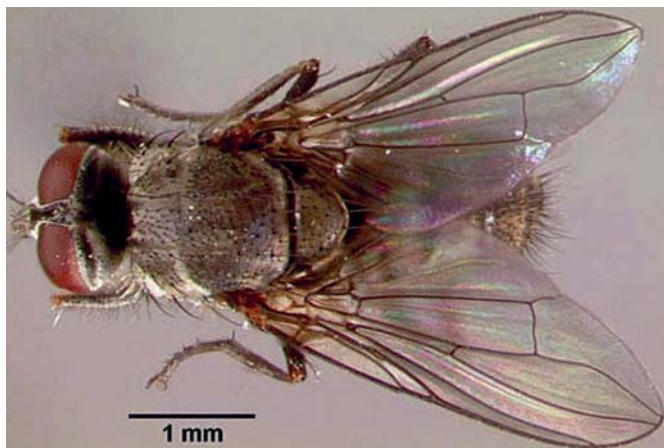
môže rýchlo vyvinúť odolnosť voči insekticídum, pričom na poli boja voči bodavkám sa zatiaľ urobilo len veľmi málo. To znamená, že zvládnutie boja s bodavkou môže byť kľúčovou stratégiou v prevencii mastitíd. Na to výrobcovia potrebujú byť schopní identifikovať bodavku a nasadiť účinné metódy kontroly.

Život bodavky

Bodavky sa môžu rýchlo stať problémom nielen kvôli ich krátkemu generáčnemu intervalu života, ale aj účinným reprodukčným vlastnostiam. Každá muška môže naklásať 20 až 32 vajíčok do kravských výkalov tesne po tom, čo sa krava vyprázdni. Tieto vajíčka sa môžu vyvinúť do dospelých jedincov za 10 až 20 dní, v závislosti od podmienok prostredia. (Vyššie teploty pomáhajú muchám sa vyvíjať rýchlejšie, zatiaľ čo nižšie teploty spomaľujú vývoj muchy). Za rok sa môže vyvinúť niekoľko generácií much a jedna mucha tak geometricky znásobí niekoľkokrát svoje potomstvo.

Okrem toho, tieto muchy prežijú zimu v larválnom štádiu ich života tak, že sa dostanú do diapauzy alebo do obdobia prerušeného vývoja. Pri priaznivých podmienkach prostredia sa z lariev vyľahnu dospelé muchy. Tieto majú dĺžku 3 až 5 milimetrov a sú často

identifikovateľné ako veľká populácia, ktorá sa zdržiava na kohútiku, chrbte a bokoch zvierat. Počas teplejších častí dňa sa muchy presúvajú smerom k bruchu a nohám, aby sa tak chránili pred priamym slnečným žiarením. To je dôležitý poznatok pre výrobcov mlieka, pretože je pravdepodobné, že takto dochádza k

prenosu patogénov. **Na rozdiel od komárov, u bodaviek sa živia krvou ako samičky, tak aj samčekovia**, čo ešte zvyšuje riziko prenosu chorôb.

Bodavky zostávajú na tele hostiteľa počas celého života, od rána do večera cicajú krv a dokonca sa na tele hostiteľa aj pária.

Bodavky patria medzi ekonomicky najväčších škodcov, ktorí spôsobujú len v Spojených štátoch straty za viac ako 1 miliardu dolárov ročne, kvôli ich „krvilačnému“ správaniu. Títo škodcovia majú tiež negatívne fyziologické a ekonomické dôsledky na hovädzí dobytok. Ekonomická hranica, pri ktorej už bodavky spôsobujú výrobcovi straty sa pohybuje na úrovni 10 múch na krave v prípade, že tieto muchy prenášajú baktériu *Staphylococcus aureus* alebo iné patogény.

V súčasnosti vzniká potreba aktualizovať ekonomickú prahovú hodnotu pre vplyv tohto hmyzu. Nie tak dávny výskum, ktorý bol zahájený v roku 1991, sa dopracoval k odhadu ekonomického dopadu bodavky na 700 miliónov až 876 miliónov dolárov ročne. To by sa vyšplhalo na úroveň 1,5 miliardy dolárov až 1,6 miliardy dolárov do roku 2018. Najväčšie straty spočívajú v obmedzenej produkcii mlieka a v šírení baktérie *S. aureus*, ktorá spôsobuje mastitídy. Pretože muchy sa vyvíjajú v prostredí hnoja, objavujú sa okamžite na telách dospelých kráv, kde cicajú krv a kontaminujú aj kravské cecky, spôsobujú lézie a prinášajú nákazu baktériou *S. aureus*. **Molekulárna genotypizácia kmeňa *S. aureus* potvrdila genetické zhody *S. aureus* u zvierat a ich priamu súvislosť s bodavkou malou.** Účinným sa ukazuje prerušenie vývoja bodavky zastavením vývoja, likvidáciou larválneho štádia a dospelých jedincov. Súčasná stratégia boja s týmto hmyzom sú navrhnuté tak, aby využili denné návyky a správanie tohto ektoparazita.

Využívajú sa regulátory rastu hmyzu, ktoré sú podávané do krmiva pre dobytok, pričom sa účinná látka vylučuje do výkalov, kde zabraňuje ukončeniu záverečnej etapy vývoja bodavky. Okrem toho sa aplikujú priame ošetrenia hostiteľov na miestach, kde sa muchy najčastejšie zdržiavajú. Aplikácie proti dospelým muchám sú dizajnované tak, aby boli efektívne a aplikujú sa vo forme sprayov, kief na chrbát, práškov a ušných známok. Nevýhoda týchto aplikátorov spočíva v odolnosti hmyzu a obmedzených možnostiach použitia kvôli prísny predpisom súvisiacich s výrobou potravín. Používajú sa aj mechanické spôsoby boja proti ektoparazitom, napr. siete alebo špeciálny prípravok Cow vac, ktorý zbaví dobytok hmyzu pred vchodom do dojárne.

Rýchly rozvoj rezistencie voči insekticídum v populáciách bodaviek je dôsledkom ich biológie. Muchy len zriedka opúšťajú svojho hostiteľa a tak sú skoro permanentne vystavené insekticídum. Následne sa rezistentné alely rýchlo opakujú v populácii škodcov v dôsledku veľkej hustoty populácie a prekrývajúcich sa generácií. Zdokumentovaná bola rezistencia vo-

či všetkým bežným insekticídum, na druhej strane takmer 90% chovateľov neustále používa tieto insekticídy v snahe ochrániť svoj dobytok voči parazitom. Konkrétne, za najviac škodlivý hmyz pre výrobcov mlieka chovatelia označujú práve bodavky. Navyše, zaznamenali sme slabú úroveň kontroly hmyzu zo strany chovateľov, ako aj nízku vedomostnú úroveň o tomto hmyze.

To znamená, že existuje kritická potreba zdokonalenia manažmentu boja proti hmyzu, vrátane určenia prahových hodnôt, jeho úlohy v prenose patogénov a hospodárskych opatrení, ktoré sú zamerané na kontrolu populácie bodavky. Aktuálna otázka je aj otázka alternatívnej regulácie populácie bodavky, ktorá zatiaľ stagnuje, čo spôsobuje pokračujúcu závislosť výrobcov mlieka na existujúcich insekticídum v snahe ochrániť zvieratá pred týmto nebezpečným ektoparazitom a trvale udržať dobrý zdravotný stav zvierat.

BUJATRICKÝ kongres priniesol nové poznatky o chorobách hovädzieho dobytku...

**Prof. Dr. MVDr. Pavol Mudroň, PhD., DipECBHM,
Klinika prežúvavcov, Univerzita veterinárskeho
lekárstva a farmácie v Košiciach, pavol.mudron@uvlf.sk**

V ukrajinskom Lvove sa v dňoch 22. – 25. 5. 2019 stretli bujatrici z európskych krajín, aby rokovali o najzávažnejších zdravotných problémoch v chovoch hovädzieho dobytku. Išlo o 19. ročník tradičného stredoeurópskeho bujatrického kongresu – **XIX MEBC** – s dlhoročnou úspešnou tradíciou. Podľa informácií organizátorov sa tohoročného kongresu zúčastnilo 226 odborníkov.

Vedecké a odborné informácie zazneli vo viacerých sekciách (produkčné a metabolické choroby, ortopédia, reprodukcia, infekčné choroby mastitídy a mikrobiálna rezistencia) a významne prispeli k rozšíreniu doterajších poznatkov.

Produkčné a metabolické choroby

Medzi chovateľmi dojníc a veterinárskymi lekármi sa stále objavuje otázka, či je možné efektívne produkovať mlieko v stádach so stúpajúcou mliekovou úžitkovosťou. Vieme dobre, že už v minulosti to bolo kvôli narastajúcim zdravotným problémom vysoko úžitkových dojníc spochybňované a do praxe bol zavedený dokonca termín „**produkčné choroby**“, ktorý ako keby nenechával nikoho na pochybách, že vysoká produkcia mlieka musí byť spojená so zvýšenou chorobnosťou. Preto bolo zaujímavé si vypočuť informáciu z Nemecka o prvých výsledkoch porovnania imunitnej reakcie, počtu somatických buniek v mlieku a výskytu subklinickej hyperketonémie medzi dojnícami s priemernou ročnou úžitkovosťou 10 421 a 8 298 kg mlieka. Analýzy ukázali, že ak je dobre nastavený **manažment stáda**, uvedené veľké rozdiely v úžitkovosti nemajú negatívny dopad na dojnice, t.j. nebol zaznamenaný zvýšený výskyt negatívnej energetickej bilancie, horšia somatika mlieka alebo slabšia imunitná reakcia vysoko úžitkových dojníc. Podobné poznatky zazneli aj v súvislosti s dopadom stúpajúcej mliečnej úžitkovosti na maďarských mliečnych farmách na reprodukčné ukazovatele dojníc. Počas posledných sedem rokov sa tamojším chovateľom darí nielen zvyšovať produkciu mlieka na dojnice, ale aj skracovať medziobdobie a znižovať vek pripúšťania jalovíc. Rozsiahla analýza v špičkových chovoch dojníc tiež ukázala, že ak dôjde k nepriaznivému metabolickému vývoju už pred otelením, dojnice sa vo väčšine prípadov s tým nedokážu vysporiadať a rozvinú jednu alebo viacero produkčných chorôb. To len podčiarkuje veľký význam správ-

neho manažmentu stáda. Aktuálnym problémom ostáva stále subakútna bachorová acidóza dojníc (SARA), ktorá predstavuje riziko nízkej kvality mlieka (nízky tuk), vzniku pečenejých abscesov a subklinických laminitíd. Bolo zistené, že nadmerný prísun ľahko stráviteľných sacharidov nemení len chemickú reakciu bachorového obsahu (pH, koncentrácia ÚMK), ale dokáže značne modifikovať aj jeho mikrobióm. Niekedy ťažko vysvetliteľné chronické zdravotné problémy dojníc (chudnutie, zvýšené krívanie, náchylnosť na infekčné choroby) môžu byť spôsobené aj nadmernou degradáciou bielkovín trávových a lucernových siláží v priebehu skladovania. Pri tomto procese sa vytvárajú biogénne amíny a voľné aminokyseliny, najmä arginín, glutamát a kyselina gama-aminomaslová, ktoré znamenajú nielen ochudobnenie bielkovinovej zložky krmiva, ale môžu mať aj toxické účinky (GABA). Pri podozrení, že tieto procesy nadobudli závažný charakter sa odporúča pridať do zmesnej krmnej dávky sójový šrot v množstve 10 – 15 g/kg sušiny, pretože sója má veľmi priaznivé bielkovinové zloženie. Zaujímavý poznatok bol zaznamenaný v prostredí chovateľov hovädzieho dobytku bez trhovej produkcie mlieka, ktorí majú snahu uvádzať na trh „**svetlé**“ hovädzie mäso – veľmi žiadané konzumentami (červené mäso je „**nebezpečné**“). Ukázalo sa, že chovatelia úplne podcenili dostatočný prísun železa teľatám (anémia), čo sa následne prejavuje vo zvýšenej chorobnosti, znížených prírastkoch a neskoršom zaradovaní do reprodukcie v prípade jalovíc. Nedostatok vápnika – hypokalcémia – nie je zriedkavý jav ani v našich chovoch, preto bolo zaujímavé zistenie, že podávanie bolusov na báze **uhličitanu vápenatého** nezabezpečilo dostatočné koncentrácie vápnika v krvi dojníc po otelení.

Infekčné choroby, mastitídy a mikrobiálna rezistencia

Ukrajina je v súčasnosti vystavená riziku výskytu pre nás nového infekčného ochorenia – lumpy skin disease – pre jeho ohniská v susediacich štátoch. Preto sa ukrajinské úrady snažia zlepšiť informovanosť chovateľov a veterinárov o tomto ochorení, ako aj zabezpečiť čo najlepšiu ochranu hraníc. Pri riešení stále aktuálnej paratuberkulózy sa v rakúskych podmienkach osvedčuje štátom podporovaný dvojstupňový program ozdravenia stáda. Najprv sa v tankovom mlieku vyšetrí protilátky a pri pozitívnom náleze potom aj jednotlivé zvieratá. Rozsiahla analýza patogénov hnačkového syndrómu teliat na farmách v Rakúsku ukázala silnú prítomnosť *E. coli* (98 %) a *Cryptosporidium* spp. (55 %), pričom významne bolo zastúpené aj *Clostridium perfringens* (30%). Mastitídy ostávajú stále aktuálnym problémom v stádach dojníc, a to aj v súvislosti s narastajúcou mikrobiálnou rezistenciou. Test imunostimulačného prípravku, ktorý sa podáva vo forme bolusu

dojniciam, však nevedol k zisteniu žiadneho pozitívneho účinku na zdravie mliečnej žľazy. Maštalná diagnostika subklinických mastitíd stále ostáva účinnou a ekonomickou metódou tlmenia zápalov mliečnej žľazy. Následné bakteriologické vyšetrenia pozitívnych vzoriek (NK test) vo väčšine prípadov vedú k izolácii tradičných patogénov mastitíd a umožňujú včasnú cieleňú liečbu. Hoci vakcinácia dojníc proti mastitídam vyvoláva stále veľké pochybnosti, ukrajinskí kolegovia mohli demonštrovať vysoko pozitívny účinok autogénnej vakcíny (kontagiózne a environmentálne kmeňe) nielen na výskyt klinických a subklinických mastitíd, ale aj endometritíd a hnačiek u teliat.

Ortopédia

Krívanie dojníc stále predstavuje významnú príčinu ekonomických strát na farme. Znižovanie jeho výskytu však neprináša prínos len v ekonomickej oblasti

ale zlepšuje aj pohodu zvierat. Rozsiahla analýza dopadu chorôb paznechtov na zdravie mliečnej žľazy a reprodukčné parametre dojníc jednoznačne ukázala ich negatívny dopad. Príčiny chorôb paznechtov sú rôzne, a preto aj riešenie ich zvýšeného výskytu musí byť založené na podrobnom posúdení situácie na každej farme. Je stále veľa farmárov, ktorí krívanie nevnímajú ako významný zdroj stratovosti a nereagujú ani pri jeho prevalencii nad 50 – 60 %, pričom tento ukazovateľ by mal byť čo najhlbšie pod 10 %. Jedno zo sledovaní potvrdilo predchádzajúce informácie o význame

laminitíd pre rozvoj ochorení paznechtov. Dojnice so subklinickou laminitídou boli niekoľko násobne viac postihnuté **Rusterholzovým vredom** ako dojnice so zdravými paznechtami. Výsledky klinických štúdií ukázali, že je možné aj za terénnych podmienok efektívne riešiť fraktúry dlhých rúrovitých kostí a paralýzy periférnych nervov. Zaujímavým poznatkom bolo zistenie, že pri výskyte polyartritíd u jahniat je potrebné počítať aj s možnou infekciou Erysipelothrix rhusiopathiae.

Reprodukcia

Monitorovanie pôrodu je dôležité na predchádzanie výskytu málo životaschopných alebo mŕtvo narodených teliat. Do živočíšnej výroby sa stále viac dostávajú moderné monitorovacie technológie „**smart farming**“, ktoré umožňujú získavať aktuálne informácie o prebiehajúcich procesoch v jednotlivých orgánových systémoch (bachor: teplota, pH; krk: prežúvanie, pohyb; pošva: teplota). Nasadenie sledovacieho zariadenia teploty v pošve dojníc umožnilo lepšie určiť termín pôrodu, a tým výrazne znížiť pôrodné komplikácie. Zaujímavým bolo tiež zistenie, že prítomnosť dvojčiek v maternici nezvyšuje riziko embryonálnej mortality, takéto gravidity sú však sprevádzané zvýšeným percentom mŕtvo narodených teliat a zadržaných lôžok. Rozsiahla analýza vplyvu viacerých faktorov na reprodukčné parametre holštajnských dojníc ukázala, že pri dôkladnej kontrole puerpéria je možné dosiahnuť optimálne výsledky reprodukcie. Ide predovšetkým o ranú diagnostiku gravidity a včasnú synchronizáciu ruje. Meraním kontrakcií maternice po otelení sa zistilo, že ťažká **hypokalcémia** je spojená s úplnou stratou jej kontraktibility, čo môže značne prispievať k zvýšenému výskytu metritíd a endometritíd v stáde.

Nasledujúci XX. ročník MEBC sa bude konať v Olštýne v máji 2020. Minimálna jazyková bariéra a určite vynikajúca atmosféra, ktorú dokážu vytvoriť poľskí kolegovia, by mohli byť motiváciou k početnej účasti zo strany praktických veterinárskych lekárov.

KVALITA vody a jej vplyv na zdravie dojených kráv...

Nathan Uph, TechMix - Water quality: Why it's a big deal for dairy cows; Progressive Dairman
Preložil a upravil: Ing. Tomáš Novotný, MTS, ČR

Každý vrcholový športovec používa počas a po výkone iontové nápoje (elektrolyty), ktoré majú za úlohu rýchlo doplniť stratenú vodu a poskytnúť potrebné živiny a energiu. Udáva sa, že metabolická záťaž dojníc počas laktácie je porovnateľná so zabehnutím maratónu. Avšak s tým rozdielom, že naše plemennice „behajú tento maratón“ každý deň. Čo majú kravy v laktácii zvyčajne k dispozícii ako zdroj tekutín? V absolútnej väčšine prípadov iba čistú vodu v napájajúcej. Hydratácia dojených kráv má zásadný vplyv na produkciu i reprodukciu. Efektívny manažment znamená v dnešnej dobe už oveľa viac, než len uistenie sa, že nejaká voda v napájajú-

ke ešte stále je.

Bachor je v podstate veľkým fermentačným tankom, ktorý neustále obsahuje viac ako 40 litrov „tráveniny“ (krmivo a vo-

du). Bolo by teda vcelku opodstatnené si položiť otázku: „Je možné, aby boli kravy naozaj dehydrované, keď majú neustále k dispozícii také množstvo vody?“

Pravdepodobne nie tak dehydrované, aby sme si mohli jednoducho všimnúť klinické príznaky, ale napríklad dôkazy z rozborov hematokritu jednoznačne naznačujú, že dojnice sú počas tepelného stresu doslova extrémne dehydrované. Je hematokrit správnym ukazovateľom celkového stavu tekutín? Niektorí by mohli ďalej navrhnúť rovnakú metódu ako pri teľatách, a to posúdenie miery dehydratácie posúdením prepadu očnej bulvy. Nehľadiac na zvolenú metódu však vieme, že stresové okamihy (napr. zmeny kŕmnej dávky, obdobie okolo pôrodu a vysoký tepelný stres a pod.) počas života kravy za každým zásadne ovplyvňujú celkové fungovanie metabolizmu. Z toho dôvodu nemôžeme predpokladať, že voda je vždy efektívne transportovaná do tela a potom tiež správne využitá.

Prečo testovať kvalitu vody?

Pre niekoho znamená efektívny manažment hydratácie to, že sa ide pozrieť do stajne na napájačky, aby sa ubezpečil, že nie sú prázdne. **Kedy ste ale naposledy kontrolovali kvalitu vody na Vašej farme?** Odpoveď je zrejme jednoduchá – keď sa vrtala studňa alebo naposledy, keď boli veľké problémy s mliečnou produkciou. Alebo možno tiež nikdy...

Niektorí by mohli usudzovať, že výsledky analýzy jeden deň budú rovnaké každý iný deň v roku. Bohužiaľ, v tomto je príroda proti nám. Koncentrácia koliformných baktérií, kontaminantov, minerálov, síry a dusičnanov sa mení, pretože hladiny vodných plôch neustále stúpajú a klesajú, počasie sa sezónne mení a rovnaké nie sú každý rok ani postupy v hospodárení s pôdou. **Z týchto dôvodov sa odporúča testovať kvalitu vody aspoň každý rok.**

Hladiny kvality vody sú najčastejšie udávané v ppm (po-

Tabuľka č. 1: Požadované parametre kvality vody pre hospodárske zvieratá.

PARAMETER	HLADINA (PPM)	PARAMETER	HLADINA (PPM)
vápnik	< 100	pH	6 - 8.5
chlór	< 100	draslík	< 20
meď	< 0.2	sodík	< 50
železo	< 0.2	síra	< 50
horčík	< 50	sulfáty	< 960
mangán	< 0.05	RPL *	< 960
dusičnany	< 20	zinok	< 5

* celkom rozpustené pevné látky

čet častíc na milión). Tzn., že z jedného milióna častíc, <5 by mal byť zinok, alebo do 0.05 by mal byť mangán. Maličkosti? Nie. Problém je hneď dvojaký. Po prvé, tolerančná úroveň nerovnováhy je veľmi nízka, pretože krava spotrebuje denne oveľa viac vody, než akéhokoľvek krmiva. V skutočnosti požiadavky na množstvo vody u dojenej kravy, na index telesnej hmotnosti, výrazne prevyšujú požiadavky akéhokoľvek suchozemského cicavca a voda je hneď za kyslíkom najdôležitejším prvkom pre prežitie. Po druhé, mlieko obsahuje 87% vody, teda je veľmi ľahké spočítať, prečo sú požiadavky kráv

na množstvo a kvalitu vody tak obrovské a tiež, prečo aj malá nerovnováha môže mať veľké následky.

Môže byť voda čiastočne dôvodom reprodukčných problémov?

Tradične v horúcich letných mesiacoch „obviňujeme“ tepelný stres za poruchy reprodukcie a aj výskum to podporuje. Ale je horúčava naozaj pôvodcom všetkých problémov od poklesov v produkcii až po reprodukčné zlyhanie? Alebo by tiež mohla byť časť ťažkostí ukrytá aj v kvalite vody, ktorú kravy každý deň pijú?

Počas jari a horúcich letných mesiacov sú poľné plodiny hnojené, zavlažované a akonáhle je pôda nasýtená, má už len veľmi obmedzenú schopnosť viazať voľnú vodu. Kontaminanty, ktoré by za normálnych podmienok boli filtrované, majú takto voľnú cestu priamo do podzemných vôd. Dusičnany sú toho priamym príkladom. V bachore sa nitráty premieňajú na dusičnany (dusitany), ktoré vo vysokých koncentráciách vstupujú do krvného obehu a viažu sa na hemoglobín namiesto kyslíka. **Krvný obeh je 100% zodpovedný za zásobovanie embrya kyslíkom.** Ak je potom táto dodávka kyslíka ohrozená, dočkáme sa pri nadchádzajúcej kontrole gravidity nepríjemných výsledkov. **Kravy počas obdobia tepelného stresu pijú omnoho viac vody, čím sa riziko otravy ešte zvyšuje.**

Testovanie vody

Zaraďte testovanie vody, ako ďalšiu časť do celkového protokolu a pri odberoch vzoriek krmív nahliadnite ešte priamo do napájačiek v stajni. To, čo hľadáme v teste vody nie je iba samotný výsledok, ale aj určitý trend zmien v kvalite. Dochádzame zakaždým k podobným výsledkom, alebo sa jednotlivé vzorky výrazne líšia?

Päť základných bodov, s ktorými musíme počítať pri kvalite vody:

1. Hladina vodných tokov a živín sa mení a vyžaduje priebežné hodnotenie.
2. Kontaminanty vo vode výrazne ovplyvňujú zdravie a reprodukciu zvierat.
3. Dojnice počas tepelného stresu pijú omnoho viac vody, čo môže mať o to dramatickejšie dôsledky, pokiaľ je kvalita vody zlá.
4. Voda je dôležitá pre obsah kyslíka v krvi, cirkulačný objem a trávenie.
5. Zlá kvalita vody má negatívny vplyv na výsledky teľnosti a vývoj embrya.

Dojená krava je plne podriadená biológii. Vytvára mlieko s 87% vody bez rozdielu na momentálnu záťaž. Nemôže tak produkovať mlieko s päťdesiatimi percentami vody jeden deň a s deväťdesiatimi piatimi percentami nasledujúci deň len preto, aby sa vyrovnala s rôznou kvalitou a množstvom vody. Jednoducho povedané, menej vypitej vody sa rovná menej mlieka. Testovanie vody a hygienický protokol vyžadujú len niekoľko minút a predstavujú veľmi malé náklady, v porovnaní s potenciálnymi benefitmi. O naozaj vysoké peniaze môžeme určite prísť, ak budeme ignorovať najdôležitejšiu telesnú živinu – vodu!

POVZBUĎTE kravy, aby sa viac krmili...

Trevor De Vries, Hoard's Dairyman

Dnes dokážeme optimalizovať stravovacie návyky kráv prostredníctvom dizajnu maštale, hustoty zvierat, kvality krmiva a kontinuálneho prístupu ku krmivu.

Zdravie dojníc a produkciu mlieka je možné optimalizovať zabezpečením dostatočného príjmu živín v závislosti od požiadaviek. Aby sme toto dosiahli, je nutné formulovať a udržiavať vysokokvalitné krmné dávky tak, aby boli splnené tieto požiadavky. Bohužiaľ, kravy nie vždy dostanú hodnotné živiny v krmive. Kravy nemusia vždy skonzumovať dostatočné množstvo krmiva, alebo nemusia stráviť všetky dostupné živiny obsiahnuté v krmive prostredníctvom procesov trávenia. Tieto problémy môžu priamo súvisieť s tým, ako dojnice prijímajú krmivo a ako ho prežúvajú.

Spôsob, akým krava prijíma krmivo priamo súvisí s tým, koľko ho skonzumuje a ako je krmivo následne strávené. Množstvo krmiva, ktoré krava prijme je funkciou jej stravovacieho správania; to znamená celkový príjem krmiva je súhrnný výsledok počtu skonzumovaných dávok krmiva a veľkosti týchto dávok. Alebo naopak, príjem krmiva je priamo úmerný celkovému času za deň, ktorý krava trávi kŕmením, vynásobený rýchlosťou, ktorou zvieratá toto krmivo požíera. Preto, aby sme kravu donútili prijať viac krmiva, musíme prispôbiť niektoré aspekty jej stravovacieho správania. V našom výskume na univerzite v Guelphe sme preukázali, že u vysokoprodukčných kráv je väčší príjem krmiva a vyššia produkcia mlieka podmienená častejším pobytom pri žľabe, spojeným s menšími spotrebovanými objemami na jedno kŕmenie. **Jednoducho, častejšie a menšie „porcie“.** Tento typ kŕmenia je tiež prospešný pre zdravie a účinnosť bachora. Maximalizáciou času stráveného pri žľabe a konzumovaním menších dávok krmiva pomáhame tiež udržiavať bachorovú stabilitu. To sa premieta do zlepšenia stráviteľnosti vlákniny a vyššieho obsahu mliečného tuku.

Nemali by sme tiež prehliadať schopnosť kráv venovať dostatok času prežúvaniu krmiva. Keď kravy dostatočne prežúvajú, kŕmne častice sa rozpadnú na menšie kúsky; to nielen umožňuje bachorovým mikróbom lepšie stráviť krmivo, ale tiež pomáha posúvať natrávené krmivo z bachora von. Čím rýchlejšie sa strávené krmivo odstráni z bachora, tým viac krmiva môže krava následne skonzumovať. Takto, ak doprajeme krávam dostatok času na prežúvanie, pomáhame tým k ich schopnosti ma-

ximalizovať príjem krmiva. Navyše, kravy pri prežúvaní produkujú veľa slín, ktoré obsahujú bikarbonát. Bikarbonát pomáha znižovať úroveň kyslosti v prostredí bachora. Preto, podpora prežúvania ďalej prispieva k väčšej stabilite bachorového prostredia.

Stály prístup ku krmivu

Musíme sa sami seba pýtať, ako máme zabezpečiť, aby kravy nemali limitovaný prístup ku krmivu a mali dostatočný čas na prežúvanie? Zčať musíme správne vybilancovanou kŕmnou dávkou, ktorá plne pokrýva potrebu živín pre danú úroveň produkcie. Tá musí zahŕňať aj dostatočný podiel efektívnej vlákniny, ktorá spomaľuje trávenie a vedie k dlhšiemu času na prežúvanie. Uistite sa, že kravy majú prístup ku krmivu počas celého dňa, ako aj musia mať dostatok času na prežúvanie.

Môže to znieť jednoducho, ale prvoradá vec, ktorú musíme urobiť, aby sme podporili dobré kŕmne návyky je zaistenie dostupnosti krmiva počas celého dňa. Prázdny kŕmny žľab počas dlhšej doby nemá za následok len zníženie príjmu krmiva, ale aj zmenu v stravovacích návykoch kráv. Akýkoľvek výpadok prístupu ku krmivu vedie následne ku konzumácii väčších dávok krmiva, čo nie je dobré pre proces prežúvania a trávenia.

Ďalšia vec, ktorú musíme urobiť, je stimulovať kravy na čo najčastejší prístup k žľabu počas celého dňa. To je do veľkej miery kontrolované pocitom hladu, ktorý bude vo veľkej miere spojený s kvalitou krmiva. Čím rýchlejšie strávia kravy krmivo, (v dôsledku lepšej stráviteľnosti krmiva), tým skôr sa vrátia k žľabu.

Vieme tiež, že aktivity v maštali, vrátane dojenia a prísunu krmiva, budú stimulovať stravovaciu aktivitu. Podarilo sa nám potvrdiť v štúdiách, že prísun nového krmiva je najviac účinným spôsobom na podporu kŕmenia. Porovnávali sme maštale s kŕmením jedenkrát a viackrát denne s výsledkom, ktorý potvrdzuje v riadených, ale aj poľných podmienkach vyšší príjem krmiva u systémov kŕmenia viackrát za deň. Výsledkom je vždy zlepšená účinnosť trávenia a vyšší obsah mliečného tuku.

Medzi dávkami krmiva je tiež kritickým bodom prihŕňanie krmiva. To nám zabezpečí, že kravy bez ohľadu na to, kedy a prečo sú pri žľabe, majú vždy prístup ku krmivu.

Z praktického hľadiska je potrebné zvýšiť frekvenciu prihŕňania krmiva tak, aby si kravy na tento úkon navykli. Ak sa väčšina kráv ponáhľa k žľabu počas prihŕňania k žľabu, znamená to, že kravy boli ponechané bez krmiva príliš dlho a my musíme zvýšiť frekvenciu prihŕňania.

Je pozoruhodné, že v našom výskume sme zaznamenali dlhší čas ležania u kráv, kde bolo častejšie prihŕňanie krmiva. Toto naznačuje, že časté prihŕňanie krmiva minimalizuje akékoľvek plytvanie času kráv, v ktorom nie sú produktívne a kedy len tak okolo postávajú, teda ani nežerú, ani nepijú, ani neležia, resp. nie sú dojené.

Priestor na kŕmenie a odpočinok

Prístup ku krmivu môže byť ovplyvnený aj hustotou ustajnenia kráv pri skupinovom ustajnení. Keď sú koterce preplnené a zvieratá majú nedostatočný počet miest

pri žľabe, veľmi často sa stáva, že svoje návyky pri kŕmení zmenia. Budú konzumovať väčšie dávky krmiva, žrať rýchlejšie, alebo zmenia ich vzorce príjmu tým, že sa vzdajú príležitostí na kŕmenie v čase, keď sú zvyčajne motivované k jedlu. Naším cieľom by teda malo byť poskytnúť dostatok priestoru pri žľabe tak, aby sa všetky kravy mohli pohodlne kŕmiť v rovnakom čase. To je obzvlášť dôležité pri skupinách kráv tesne pred otelením a krátko po otelení. Nedostatok priestoru na kŕmenie nielen zmení stravovacie návyky kráv, ale môže

tiež zvýšiť pravdepodobnosť, že kravy nebudú konzumovať dostatočné množstvo krmiva, a tým sa zvyšuje riziko popôrodných metabolických a infekčných porúch. Čas strávený prežúvaním je do veľkej miery diktovaný zložením a množstvom konzumovaného krmiva. Tento čas však môže súvisieť aj s inými faktormi, ktoré ovplyvňujú denné vzorce správania kráv. Najdlhšie kravy prežúvajú vtedy, keď odpočívajú a ležia. Podstatný podiel na prežúvaní má zvyčajne odpočinok v noci, ďalší významný čas prežúvania je obedňajší odpočinok medzi jednotlivými dojeniami, kŕmeniami a pitnou aktivitou. Nemalo by nás prekvapiť, že akékoľvek narušenie normálneho času odpočinku kravy môže obmedziť jej schopnosť stráviť dosť času prežúvaním; toto môže viesť k zníženému príjmu krmiva a nižšej produkcii mlieka. Kľúčovým momentom je maximalizácia času odpočinku, ktorá napomáha optimalizácii prežúvania.

Aby sme zabezpečili kravám dostatok času odpočinku, musí byť ustajňovací priestor dostatočne veľký, aby sme umožnili kravám pohodlne si ľahnúť a postaviť sa bez prekážok. Boxy tiež musia byť vyplnené pohodlným povrchom určeným na ležanie, ako je hlboká podstielka alebo dostatočná vrstva podstielky na povrchu matracov. Minimalizácia tepelného stresu a obmedzenie stresových faktorov v prípade skupinového ustajnenia, vrátane preplnených koterco a príliš častého preskupovania kráv zvyšuje disponibilný čas na prežúvanie.

Celkovo náš výskum naznačil, že spotreba krmiva, účinnosť trávenia a produkcia sú optimalizované vtedy, keď sú kravy schopné stráviť maximálny možný čas kŕmením a prežúvaním. Ako už bolo popísané, toto správanie môžeme podporiť prostredníctvom riadeného manažmentu kŕmenia a správneho ustajnenia.

POZITÍVNE vnímanie mliečnych výrobkov na báze plnotučného mlieka...

Gregory Miller, Hoard's Dairyman

Vďaka najnovším vedeckým poznatkom začala zdravotná a wellness komunita obhajovať konzumáciu tukov v celom spektre výrobkov, ako sú napr. mlieko, syr a jogurt.

Zriedka dnes prebehne stretnutie s farmármi bez toho, aby som nebol požiadany vyjadriť sa k téme mliečnych výrobkov v školách na báze plnotučného mlieka. Táto téma rezonuje v myslí poľnohospodárov už dlhú dobu. Aj u nás, v Národnej Mliečnej Rade (National Dairy Council). Naša rada iniciovala za posledných 50 rokov niekoľko výskumov s cieľom preskúmať úlohu plnotučného mlieka z pohľadu zdravia v súvislosti so stravovacími návykmi. Je našou úlohou a úlohou Národnej Mliečnej Rady vysvetľovať verejnosti

význam mlieka a mliečnych výrobkov pre zdravie, wellness a trvalo udržateľné potravinové systémy.

Dobrou správou je, že počet dôkazov v prospech mliečnych tukov sa rozširuje a v diskusiách vidíme posun vo vnímaní mliečnych výrobkov. Samozrejme, získavanie dôkazov si vyžaduje čas a úsilie. Nefunguje vždy tak rýchlo, ako by sme chceli. Veci komplikovala v minulosti aj skutočnosť, že počas

desaťročí poradcovia pre výživu tvrdili, že mliečne potraviny, ktoré konzumujeme ako súčasť zdravej výživy by mali byť bez tuku, alebo s nízkym obsahom tuku. Dostať pohľad na konzumáciu mliečnych výrobkov na novú rovinu si vyžaduje čas, aj keď existujú náznaky že vnímanie mlieka na trhu sa pomaly mení.

Jeden z najvyšších impulzov prišiel v roku 2015, keď McDonald's ako významný partner v oblasti mliečného priemyslu prešiel z používania margarínu na maslo. Táto zmena mala vplyv na iné medzinárodné reťazce reštaurácií a je výsledkom investícií poľnohospodárov do výskumu, ale aj inováčného tímu firmy McDonald's. Toto sú pozitívne body pre zmenu chápania úlohy plnotučného mlieka, ale my vieme, že potrebujeme viac.

Kľúčovou výzvou, ktorej sme čelili vo vnímaní konzumácie mlieka a mliečnych výrobkov je údajný fakt, že mlieko prispieva k ochoreniam srdca. Po dlhé desaťročia, dietetické odporúčania sa snažili obmedzovať potraviny s tukom, najmä s obsahom nasýtených tukov, o ktorých sa tvrdilo, že spôsobujú obezitu, pretože obsahujú viac kalórií ako proteíny a sacharidy. Toto sa začína meniť a existuje väčšia flexibilita, pokiaľ ide o odporúčania týkajúce sa tuku v našej strave.

Vždy sme verili, že v mliečnom tuku je niečo špeciálne. Potrebovali sme realizovať výskum, aby sme túto hypotézu preukázali. Preto sme iniciovali výskum, ktorý mal ukázať, ako sa tento tuk líši od tukov v iných potravinových zdrojoch. **Výsledky potvrdzujú, že mliečny tuk je jedinečný, pretože obsahuje viac ako 400 nasýtených mastných kyselín v porovnaní s inými zdrojmi nasýtených tukov.**

Čo je ale dôležitejší poznatok, ktorý vyplynul z nášho výskumu je fakt, že konzumácia mlieka, syrov a jogurtov, bez ohľadu na obsah tuku – podmieňujú znížené riziko ochorenia srdca, cukrovky typu 2 a vysokého krvného tlaku u dospelých.

Výsledky odkazujúce na znížené riziko diabetu Typu 2 vytvorili pre nás nové príležitosti pre spoluprácu s vedúcimi zdravotníkmi a wellness organizáciami, ako napr. Diabetickým centrom Joslin, svetovo presláveným v oblasti výskumu diabetu a liečby tohoto ochorenia. Spolupracujeme s diabetickým centrom Joslin aj na ďalších výskumných úlohách, ktoré skúmajú vzťah konzumácie mlieka pri liečbe diabetu. Závery týchto výskumov potvrdzujú, že konzumácia, nasýtených tukov vo forme mlieka, syra a jogurtov sú prijateľné v rámci celkového denného príjmu kalórií.

Údaje o maloobchodnom predaji uvádzajú, že predaj plnotučného mlieka stúpol v USA o 40 percent v porovnaní s predajom mlieka s nižším podielom tuku. Zvlášť získava popularitu ochutené plnotučné mlieko, ktorého predaj rastie v priemere o 6% ročne za posledných päť rokov. Hlavne firmy Kroger a Fairlife nedávno uviedli do obehu rôzne typy mlieka, ktoré prinášajú do tohto segmentu viac inovácií.

Inovácie a veda umožňujú ľuďom tešiť sa zo skvele chutnajúceho plnotučného mlieka pri zachovaní spotreby nasýtených tukov a dodržaní odporúčaných energetických výživových usmernení pre Američanov – Dietary Guidelines for Americans (DGA). Toto nám dáva do budúcnosti veľké nádeje a silu do práce.

DGA kritické voči školám

DGA tiež uznáva význam mlieka a mliečnych výrobkov, ktoré sú súčasťou zdravých stravovacích návykov s cieľom znížiť riziko ochorení. DGA odporúča tri denné porcie mlieka s nízkym obsahom tuku alebo bez tuku, vo forme syra, alebo jogurtu. Táto filozofia je základom federálnej politiky stravovania v školských zariadeniach. Vďaka novým vedeckým poznatkom však aj tu dochádza k posunu v oblasti zdravia a wellness komunity. Aj tu sa už rozširuje spektrum ponúkaných výrobkov, objavujú sa aj plnotučné syry a mlieko. Pre ľudí, ktorí chcú konzumovať plnotučné mlieko môže byť toto

súčasťou celkového zdravého stravovania, ktorý je v súlade s doporučeniami DGA.

Výživové a diétne smernice pre Američanov sa v rámci USDA (Ministerstvo poľnohospodárstva) a Ministerstva zdravotníctva aktualizujú každých päť rokov. Národná mliečna Rada slúži ako vzdelávací zdroj a poskytuje aj služby našich expertov výborom „DGA“.

Rastúci výskum a jeho výsledky budú zapracované do diétnych a výživových doporučení pre roky 2020 – 2025. Je zrejme že Národná Mliečna Rada pomohla otočiť smer diskusie. Je veľmi vzrušujúce vidieť, ako sa implementácia poznatkov vedy dostáva do praxe a ostatné organizácie ho prijímajú.

Ale je toho oveľa viac, čo je potrebné dosiahnuť, než len robiť dobrý výskum. Musíme poznatky z tohto výskumu preniesť na tretie strany a na zdravotníckych a wellness odborníkov, ktorí dokážu tieto informácie predkladať ľuďom, ktorí denne pracujú v supermarketoch. To je to, čo je hlavnou úlohou Národnej Mliečna Rady, zdieľať výsledky výskumu a vedy prostredníctvom stretnutí, konferencií, partnerstiev, sociálnych sietí, aby získali na svoju stranu ďalších vedcov, ktorí sa budú zaoberať zdravou výživou a vychovávať ďalších wellness expertov. To môže viesť k vytvoreniu grantov, ktoré financujú ďalší výskum. To je spôsob, akým sa mení, ako viera v zdravú výživu, tak postoje a zmeny v stravovacích návykoch. Nič z toho by nebolo možné bez prepojenia výroby, vedy a investícií do výskumu. Národná Mliečna Rada sa významne podieľa na výskume, či už vo forme našej práce na mliečnom trhu, alebo iniciovaní ďalšieho výskumu tretími stranami. Budeme pokračovať v presadzovaní výsledkov výskumu do praxe s vedomím, že zmena môže trvať určitý čas, ale cesta je správna a naše úsilie za to stojí.

VIAC REBRÍČKOV – možnosť motivovať a oceniť viac chovateľov...

Ing. Ján Huba, CSc., NPPC – VÚŽV Nitra

Žijeme dobu, keď akoby sme vo všetkom prvoplánovo hľadali najprv negatíva - to, v čom môže byť „háčik“. Až následne dokážeme (aj to iba občas, a nie všetci) pripustiť aj existenciu javov pozitívnych. Čiže najprv si navodíme negatívnu emóciu - a často, až keď sme už zúfalí, siahneme po niečom, čo by nás mohlo i motivovať. Tak je to i s existenciou a následným komentovaním rôznych súťaží a rebríčkov. Zväčša platí pocit a názor - objektívny rebríček je len ten, v ktorom som najlepší.

Cieľom tohto príspevku je spomenúť niektoré, na Slovensku publikované rebríčky hodnotenia holštajnských chovov, vyzdvihnúť tých, ktorí sa v nich nájdu a povzbudiť ich, aby boli ešte lepší. Aby motivovali i ostatných k pokračovaniu v každodennej práci pri skvalitňovaní genofondu a chovateľského prostredia. Jednotlivé, u nás publikované rebríčky sa navzájom líšia kritériom

hodnotenia, a teda i výsledným poradím. Keďže hovoríme o najužitejšom mliekovom plemene na svete, produkcia mlieka je, samozrejme, ukazovateľom, na ktorý je potrebné sa sústrediť a je súčasťou všetkých hodnotení. Časopis Info, vydávaný Slovenskou holšteinskou asociáciou, dlhodobo v každom vydaní publikuje rebríček TOP 200 fariem, zoradených podľa produkcie mlieka za normovanú laktáciu vždy podľa období roka, v ktorom je periodikum vydané (aktuálne nájdete na zadných stranách rebríčkov za obdobie 1.1.2019 – 30.6.2019). V aktuálnom vydaní Maxi Info – ktoré práve čítate, je okrem rebríčka podľa produkcie mlieka publikovaný aj rebríček podľa ECM (energy corrected milk). Ide o prepočet mliekovej úžitkovosti, ktorý zohľadňuje aj obsah tuku a bielkovín v mlieku. Podrobnejšie informácie a zdôvodnenie takéhoto prístupu nájdete v aprílovom Mini Info v článku doktora Miloša Haasa na s. 5 – 10. Ďalším rebríčkom je poradie v súťaži o Najlepší šľachtiteľský chov holštajnského plemena, kde je kritériom priemerná denná celožitovná úžitkovosť (PDCÚ). Táto vychádza z priemernej dĺžky života dojníc v stáde a ich celožitovnej produkcie mlieka. Vydavateľstvo Slovenský CHOV každoročne vo svojej ročenke NAJ, ktorá je samostatnou prílohou časopisu publikuje rebríček, kde do výsledného indexu vstupujú ukazovatele produkcia mlieka, obsah tuku a bielkovín, dĺžka medziobdobia a priemerné poradie laktácie v stáde. Tento rebríček zahŕňa všetky dojnice v danom chove. V predchádzajúcom texte spomínané 3 rebríčky hodnotia

len dojnice, zapísané v plemennej knihe. Z tohto dôvodu sú možné mierne rozdiely aj v rámci chovov medzi jednotlivými rebríčkami. Pre elimináciu vplyvu času na porovnanie ukazovateľa sme tabuľky 1 až 4 vytvorili na základe výsledkov, publikovaných za plemenársky rok 2018 (obdobie od 1.1.2018 do 31.12.2018 – zdroj kontrola úžitkovosti, vykonávaná PS SR, š.p., Bratislava).

Tuk a bielkoviny sú dôležité, ale nezaplatené

Pri vzájomnom porovnaní vidíme najväčšiu podobnosť medzi tabuľkami 1 a 2 (poradie podľa produkcie mlieka, resp. ECM). Osem z desiatich chovov sa nachádza v oboch tabuľkách, avšak v zmenenom poradí. Táto podobnosť je prirodzená, keďže v oboch rebríčkoch o umiestnení rozhodujú ukazovatele mliekovej úžitkovosti. Dosiahnuť vyšší obsah tuku a bielkovín v mlieku je, samozrejme, ekonomicky náročnejšie na vstupy. Táto skutočnosť by mala byť primerane zohľadnená pri speňažovaní mlieka. Osobitne to dáva logiku na Slovensku, kde je veľmi nízka spotreba konzumného mlieka (len 46 kg na osobu ročne – ďaleko za lekármi odporúčanou dávkou, avšak spotreba syrov a kyslomliečnych výrobkov už odporúčanú dávku prekročila). Mliečného tuku a bielkovín je na domácom trhu výrazný nedostatok, čo sa ale patrične neprejavuje pri speňažovaní mlieka (verme, že sa táto situácia čoskoro prispôsobí „zákonu“ dopyt – ponuka). Finančne efektívnejšie je v tejto situácii pre chovateľa, žiaľ, produkovať viac mlieka a s nižším obsahom zložiek. Tejto skutočnosti niektorí chovatelia prispôbujú svoju manažérsku stratégiu a vlastne sa tomu nemôžeme čudovať, keďže si musia precízne strážiť svoju ekonomiku, aby na nerovnako dotovanom spoločnom európskom trhu prežili. V každom prípade však treba dávať pozor na súvislosť obsahu zložiek v mlieku so zdravím dojníc.

Máme vysoké odpisy základného stáda

Podľa viacerých analýz máme na Slovensku pomerne vysoké náklady na odchov jalovic (súvisia aj s vysokým priemerným vekom pri 1. otelení) a oproti okolitým krajinám nižšiu celožitovnú úžitkovosť dojníc a dosiahnutý

počet laktácií. Znamená to, že položka „odpisy základného stáda“ tvorí často i výrazne viac ako 10 % celkových nákladov na výrobu mlieka. Je teda dôležité skracať odchov jalovic a zvyšovať celoživotnú produkciu mlieka. Jedným z najlepších meradiel, ako sa nám to darí, je ukazovateľ produkcia na deň života. Tento je pri hodnotení šľachtiteľských chovov publikovaný pod výstižným názvom priemerná denná celoživotná úžitkovosť (PD-CÚ). Keďže každý krmný deň zvierata predstavuje značné náklady, tieto by pri dojniciach mali byť kryté tržbami z predaja mlieka. Zatiaľ je tento ukazovateľ počítaný a publikovaný len pre holštajnské šľachtiteľské chovy. Preto v tabuľke 4 nemôžeme hľadať všetky farmy z ostatných tabuliek. Každý chov mal ale šancu dostať sa do prvých troch tabuliek. V TOP 10 každej z nich nachádzame viacero chovov. Tie, ktoré sa umiestnili na jednom z prvých 10 miest vo všetkých troch rebríčkoch, sú vyznačené farebne. Ide o 4 farmy (Agrocontract mliečna farma Jasová, PD Suché Brezovo – Veľký Lom, PD Hlohovec – Sasinkovo a PD Jurová – Baka). Sú menované v poradí, ako sa

pri sumárnom hodnotení (súčet poradí) v rámci všetkých troch tabuliek (Tab. 1 až 3) umiestnili. Agrocontract mliečna farma Jasová ako šľachtiteľský chov bola i víťazom rebríčka, uvedeného v tabuľke 4 (podľa PDCÚ).

Najlepším patrí uznanie a nech motivujú ostatných

Ako bolo povedané v úvode, každý rebríček by mal byť motivačný. Pre najlepších, aby boli ešte lepšími a pre ostatných, aby sa im snažili čo najviac priblížiť. V jednotlivých rebríčkoch je viacero ukazovateľov. Každý z nich (jeden viac iný trochu menej) korešponduje s tým, o čo sa musíme snažiť – s ekonomickou efektívnosťou chovu. Možno by sa zdalo, že takýmto hodnotením nám ide iba o biznis a pohodu zvierat dávame bokom. Nie je to pravdou. Úžitkovosť, plodnosť, počet laktácií – to všetko priamo súvisí s pohodou zvierat. Bez nej efektívnosť nie je možná. Úprimne blahoželáme všetkým chovateľom, ktorí svoje farmy nachádzajú v jednotlivých rebríčkoch. Nech sú pre nás príkladom.

Tab. 1. TOP 10 fariem podľa kg mlieka (1.1.2018 – 31.12.2018, zdroj: SHA).

POR.	NÁZOV PODNIKU A FARMA	MLIEKO (KG)	TUK (%)	BIELK. (%)
1.	AGROBAN, s.r.o., Bátka	12335	3,37	3,17
2.	AgroContract mliečna Farma, a.s., Jasová	11720	3,69	3,26
3.	FOOD FARM, s.r.o. Hlohovec, Dolné Trhovište	11525	3,42	3,08
4.	Poľnohospodárske družstvo Okoč - Sokolec	11449	4,02	3,26
5.	Poľnohospodárske družstvo Suché Brezovo – Veľký Lom	11272	3,79	3,37
6.	Poľnohospodárske družstvo Hlohovec, Sasinkovo	11213	3,81	3,26
7.	Poľnohospodárske družstvo v Jurovej, Baka	11197	3,65	3,17
8.	Roľnícka a Obchodná spoločnosť, a.s., Bojničky, Dvorníky	11134	3,70	3,22
9.	Pernecká agrárna spoločnosť, spol. s.r.o., Prievaly	11125	3,57	3,12
10.	Farma Majcichov, a.s., Vlčkovce	10992	4,13	3,23

Tab. 2. TOP 10 fariem podľa kg ECM (1.1.2018 – 31.12.2018, zdroj: SHA).

POR.	NÁZOV PODNIKU A FARMA	ECM (KG)	MLIEKO (KG)	TUK (%)	BIELK. (%)
1.	Poľnohospodárske družstvo Okoč- Sokolec	11437	11449	4,02	3,26
2.	AGROBAN, s.r.o., Bátka	11258	12335	3,37	3,17
3.	AgroContract mliečna Farma, a.s., Jasová	11230	11720	3,69	3,26
4.	Farma Majcichov, a.s., Vlčkovce	11108	10992	4,13	3,23
5.	Poľnohospodárske družstvo Suché Brezovo – Veľký Lom	11041	11272	3,79	3,37
6.	Poľnohospodárske družstvo Hlohovec, Sasinkovo	10917	11213	3,81	3,26
7.	AgroContract Mikuláš, a.s., Mikuláš	10696	10853	3,91	3,26
8.	Roľnícka a Obchodná spoločnosť, a.s., Bojničky, Dvorníky	10658	11134	3,70	3,22
9.	Poľnohospodárske družstvo Senohrad	10632	10972	3,74	3,32
10.	Poľnohospodárske družstvo v Jurovej, Baka	10606	11197	3,65	3,17

Tab. 3. NAJ 10 fariem podľa indexu Slovenský CHOV (1.1.2018 – 31.12.2018, zdroj: Ročenka NAJ slovenský chov, spracovaná podľa údajov PSSR, š.p.).

POR.	NÁZOV PODNIKU A FARMA	PRODUKCIA TUKU A BIELKOVÍN (KG)	PRIEMERNÉ PORADIE LAKTÁCIE	MEDZIOBDOBIE (DNI)	VÝSLEDNÝ INDEX
1.	PD Budmerice	690	2,71	387	1764
2.	PD Suché Brezovo – Veľký Lom	807	2,28	391	1717
3.	PD Hlohovec, Sasinkovo	790	2,35	400	1693
4.	AGROSEV, spol. s.r.o. Želobudza	712	2,58	416	1612
5.	AgroContract mlieč. Farma, Jasová	809	2,20	405	1604
6.	FOOD FARM, s.r.o. Dolné Trhovište	749	2,28	393	1585
7.	PD v Jurovej, Baka	770	2,19	389	1584
8.	AgroContract, a.s., Mikuláš	775	2,21	399	1568
9.	AGRODAN, s.r.o., Koš	705	2,44	401	1567
10.	PD Čachtice	679	2,37	375	1565

Tab. 4. TOP 10 šľachtiteľských chovov podľa priemernej dennej celožitovej úžitkovosti - PDCÚ (1.1.2018 – 31.12.2018, zdroj: SHA).

POR.	NÁZOV PODNIKU A FARMA	PDCÚ (KG)
1.	AgroContract mlieč. Farma, Jasová	19,09
2.	FOOD FARM, s.r.o. Hlohovec, Dolné Trhovište	18,84
3.	AgroContract, a.s., Mikuláš	17,80
4.	PD Horné Obdokovce	16,80
5.	Poľnohospodárske družstvo Čachtice	16,78
6.	PPD Rybany	16,69
7.	Pernecká agrárna spoločnosť, spol. s.r.o., Prievaly	16,13
8.	PD Slatina nad Bebravou	15,85
9.	MVL AGRO, s.r.o., Malé Chlievany, Veľké Hoste	15,81
10.	PPD Prašice so sídlom v Jacovciach, Velušovce	15,67

PRÍLIŠ skoré telenie jalovíc Vás môže obráť o mlieko...

Dennis Haladay, Hoard's Dairyman

Nastal čas spomaliť tlak na telenie jalovíc čo najskôr? Odborník na výživu a konzultant spoločnosti Cargill Dairy Focus, Shane Holt hovorí áno, pretože analýza produkčných dát od tisícov kráv-prvôstok na západne USA potvrdzuje, že takéto telenie môže okresať tisíce kg mlieka z celožitovej produkcie. Dôvod je jednoduchý: jalovice, ktoré sa telia vo veľmi nízkom veku nie sú ešte dostatočne vyvinuté. To znamená, že časť z kalórií, ktoré skonzumujú počas svojej prvej laktácie použijú na dokončenie procesu rastu a vývoja a nie na produkciu mlieka. To neskôr ovplyvní dosiahnutý vrchol prvej laktácie a celkové množstvo

mlieka, ako aj celožitovú produkciu.

„Možno si myslíte, že to nemôže byť až tak jednoduché,“ povedal Holt počas jeho prednášky na svetovom veľtrhu AgExpo v Tulare, Kalifornia.

„Ak prestanete pripúšťať zvieratá tak skoro a dáte im pár ďalších mesiacov,

CELOŽIVOTNÁ PRODUKČIA KRÁV - PRVÔSTOK V ZÁVISLOSTI OD VEKU PRI 1. TELEŇI

VEK – MESIACE 1. OTELENIE	KRÁV	% STÁD	JERSEY KG MLIEKA	HOLSTEIN KG MLIEKA	KRÍŽENKY KG MLIEKA
21	1326	45	23 971	34 642	22 829
22	853	29	22 598	35 832	23 603
23	480	16	24 279	38 197	25 124
24	214	7	24 503	37 250	27 641
25	91	3	-	36 746	27 898

aby mohli rásť, môžete zvýšiť dennú produkciu mlieka o 10 –14 lb (4,5–6,4 kg) na kravu na 1. laktácii denne. To, v akom veku sa jalovica po prvý raz telí, má veľký vplyv na produkciu mlieka. Toto sú korelácie, ku ktorým sa Holt dopracoval po dlhom štúdiu veľkého počtu záznamov z veľkých stád, kde dojili rôzne plemená mliečnych kráv – Holstein, Jersey a aj ich krížanky. Vzťah medzi vekom pri prvom otelení, vrcholom laktácie a celkovou produkciou bol jasný vo všetkých skupinách.

„Správny čas“ pre optimálny vek pri prvom otelení sa mierne líši podľa plemien, ale pohybuje sa niekde v rozpätí 23 až 24 mesiacov.

Ako je uvedené v tabuľke, Holt zistil rozdiely v celoživotnej produkcii mlieka takmer 8000 libier (3629 kg) u plemena Holstein, ktoré sa prvýkrát otelili v 23 mesiacoch oproti jaloviciam, ktoré sa telili skôr ako vo veku 21 mesiacov. U jalovíc, ktoré sa telili vo veku 25 mesiacov to bolo takmer o 5080 kg viac v porovnaní s jalovicami otelenými vo veku 21 mesiacov. U plemena Jersey boli rozdiely o niečo menšie, cca 4200 libier (1905 kg) v prospech jalovíc otelených vo veku 24 mesiacov v porovnaní s jalovicami otelenými vo veku 22 mesiacov.

„Platí to pre celú laktačnú krivku?“

Áno, to je to, čo sme aj očakávali, dodal. Presvedčil som sa po piatich rokoch výskumu, že „NIČ“ neovplyvňuje viac produkciu mlieka, ako vek pri 1. otelení.

Na prvý pohľad dáva telenie jalovíc v skoršom veku zmysel, pretože to znamená, že začínajú vyrábať mlieko a tým peniaze skôr. Výrobcovia mlieka sa prirodzene ponáhľali, aby zdokonalili programy výživy mladých zvierat. Ale údaje o tom, ako sa rôzne vekové skupiny teliat správali po otelení a koľko produkovali – prišli neskôr.

Holt vysvetlil, že analýza záznamov z veľkých fariem ukázala, že holsteinské

jalovice otelené v 24 mesiacoch veku mali priemernú dennú produkciu na prvej laktácii 41 kg, oproti 34 kg u jalovíc, ktoré sa otelili v 20 mesiacoch. „Čo sa týka mňa“, optimálny čas telenia (poukazuje na vekovú hranicu 24 mesiacov) a ten bol dosiahnutý iba u 7 percent stád.

Ak necháme jalovice rásť dlhšie, samozrejme sa vrátíme k pôvodnému problému, jalovice kŕmené dlhšie, nedoja a nevytvárajú tržby. Holt ale tvrdí, že návratnosť ďaleko prevyší náklady.

Kŕmny deň vás bude stáť 1,75 dolára na jalovicu a deň v prípade plemena Holstein. Takže sa Vám to prejaví na účte hodnotou cca 100 USD alebo ešte viac za krmivá. Ak je niečo, čo môžem urobiť vo výžive, aby som zdvihol produkciu mlieka o 10 až 14 libier, je to cesta, ktorou sa treba vydať: „Všetko, čo musia chovatelia urobiť, je dokončiť adekvátny vývoj jalovíc.“

Samozrejme, že Holt nie je jediným odborníkom na výrobu mlieka, ktorý k tomuto záveru dospel. To isté konštatoval napr. Gavin Staley zo spoločnosti Diamond V, ktorý analyzoval viac ako 200 000 záznamov z viac ako 100 mliečnych fariem na Západe (Kalifornia, Idaho a Washington), pričom konštatoval rovnaký vzťah medzi vekom pri prvom otelení a produkciou na 1. laktácii.

Holt tiež konštatoval, že nevyvinuté, „nezrelé“ alebo menšie jalovice nikdy nedobehnú prvôstky, ktoré sa telili neskôr, hoci v niektorých stádach znížili produkčný rozdiel, pretože majú špičkové kŕmne programy, ktoré vytvárajú aj lepšie priemerné denné prírastky.

Zdokonalenie – genomického odhadu poskytuje presnejšie výsledky...

Chad Dechow, Hoard's Dairyman,
preložil a upravil **Ing. Vladimír Varchola**

Chad Dechow

V apríli boli Radou pre šľachtenie mliečného dobytku (CDCB) vykonané významné zmeny systému hodnotenia genómu dobytku. Tie spočívali v povolení odhadu genomické hodnoty aj pre krížence mliekových plemien a v zdokonalení doterajšieho výpočtu pre čistokrvné mliekové plemená.

Plemená Ayrshire, Brown Swiss, Guernsey, Holstein a Jersey, každé má to, čo sa nazýva PTA (predpokladaná schopnosť prenosu) u referenčnej populácie. Táto referenčná populácia pozostáva zo zvierat, ktoré sú genotypované a ktoré majú svoje vlastné aktuálne, alebo fenotypové záznamy dcér. V prípade býka, ide o fenotypové záznamy odvodené od prejavu, produkcie ich dcér pre rôzne vlastnosti, ako napr. produkcia mlieka, výťažok mlieka; pre genotypovanú kravu slúži dojivosť ako jej vlastný fenotypový záznam.

CDCB skúma vzťahy medzi genotypmi zvierat s fenotypovými záznamami, t.j. do akej miery každý z 79,276 (alebo 80K) DNA markerov zodpovedá prejavu zvierat. Tieto DNA markery sa následne použijú na odvodenie genomických hodnôt PTA – alebo gPTA – pre mladé býky a jalovice.

Nie všetky zvieratá sú posudzované rovnako pri odvodzovaní DNA markera. Býci s mnohými tisíckami dcér majú väčšiu váhu v odhade, než kravy s jedinou laktáciou. To ale neznamená, že kravy majú minimálny vplyv pri odvodzovaní hodnoty genómu. Individuálna krava neprispieva do odhadu podstatnou váhou, ale existuje mnoho ďalších kráv – dcér daného býka a tieto spoločne poskytujú cenné informácie.

Druhým dôležitým termínom je Breed Base Representation (BBR) – Základňa plemena. Tá je jednoducho odrazom plemennej skladby zvierat. Napríklad čistokrvný Holstein má BBR 100 percent pre Holstein, zatiaľ čo F1 generácia Jersey x Holstein by mala BBR 50 percent pre plemeno Holstein a 50 percent pre Jersey; celková hodnota počet BBR bude 100%.

Tu je potrebné poukázať na malé chyby alebo „štatistický šum“, ktorý sa vyskytuje pri výpočtoch BBR. Je bežné u plemena Holstein, že tzv. čistokrvný Holstein môže mať v krvi 1 – 2% inej krvi. My vo výpočte považujeme za čistokrvné holsteinské každé zviera, ktoré má 93,5% a viac holsteinskej krvi.

Použitie piatich rôznych referenčných populácií plemien založených na BBR sa nezmenilo až do apríla tohto roku.

Čo sa zmenilo bola požiadavka na čistotu zvierat, ktoré vstupovali do výpočtu. Zvieratá musia mať teraz BBR 100 percent. Zvieratám s menej ako 100% BBR, môže byť prepočítavaný odhad z genetiky, ale nebudú prispievať k odhadu asociácií DNA.

Tento reštriktívnejší prah BBR má pomôcť udržať v dlhšom čase čistotu a integritu plemena. Tu došlo k výraznej

frustrácii zo strany chovateľov plemena Jersey, ktorí mali v TOP – ke na horných pozíciách veľa krížencov. Táto zmena nezabráni všetkým krížencom býkov umiestniť sa na vysokých pozíciách. Takéto býky však nebudú zahrnuté do výpočtu PTA genómu budúcich generácií.

Existovali skutočné obavy, že gény vysoko postavených krížencov s plemenom Jersey by sa rýchlo stali nástrojom pre upevnenie pozícií plemena Jersey a oslabovali pozíciu čistokrvných zvierat. Vieme, že kríženci majú hybridnú silu; preto by nebolo prekvapujúce, keby hybridná energia pomohla býkom, krížencom s plemenom Holstein, aby boli favorizovaní oproti 100 percentne čistým zvieratám. Takýto scenár by potom preferoval tých býkov plemena Jersey, ktorí majú v krvi viac génov plemena Holstein, čo sa nakoniec už dnes deje.

Toto obmedzenie nebolo možné bez určitej diskusie a prijatia kompromisu, kedy sa vyvinul systém, ktorý spĺňa potreby oboch združení plemien aj tých, ktorí predávajú zvieratá, ktoré nie sú čistokrvné. Ďalšie obavy plynuli z toho, že výsledkom prílišnej reštrikcie bude referenčná populácia s menšou mierou spoľahlivosti. Avšak, malý pokles spoľahlivosti bol kompromis, ktorý väčšina zo zúčastnených bola ochotná podstúpiť v snahe o udržanie čistoty plemena.

Ako som už spomenul skôr, aj zvieratá s menej ako 100% BBR budú mať ohodnotený genóm. To zahŕňa po prvýkrát v našej národnej genetike aj hodnotenie krížencov. Krížencom bude vypočítaná hodnota gPTA, ktorá je vážená z priemerov plemien, z ktorých dané jedince pozostávajú. Zoberme si napríklad kravu, ktorá má 60 percent Holstein, 20 percent Brown Swiss a 20 percent Jersey.

Použili by sme kravské DNA markery na určenie jej gP-TA zvlášť podľa príslušnej stupnice pre plemeno Holstein, ďalšej stupnice pre plemeno Brown Swiss a tretiu stupnicu pre plemeno Jersey. Holsteinská gPTA potom dostane 60% váhy a plemeno Brown Swiss a Jersey každé po 20 percent váhy.

Jedna z ťažších otázok, ak sa bavíme o krížencoch, je rozhodovať o tom, akú stupnicu plemena použiť pri výpočte PH gPTA. Vo vyššie uvedenom príklade gPTA kravy, by sa vyjadřila podľa stupnice Holstein. To dáva zmysel, pretože krava má väčšinu génov plemena, ale ďalšie príklady by už boli zložitejšie.

Napríklad, ak má krava 50 percent plemena Holstein a 50 percent plemena Jersey, nie je zrejmé, ktorá stupnica by mala byť použitá. Predvolená pozícia bude tá, pod ktorou ju zapíše farmár. Je zrejmé, že napr. identické dvojčatá F1 generácie môžu byť počítané na rôznych škálach, ak ich jeden farmár zapíše ako plemeno Holstein, druhý ako Jersey.

Zásadou je, aby chovatelia poskytovali konzistentné údaje v rámci svojich plemien a viedli poľnohospodárske záznamy tak, aby ich výsledky boli systematicky hlásené. Metódy výpočtu gPTA pre krížencov sa budú neustále vy-

víjať. Pre niektoré znaky a vlastnosti, je multi-plemenné hodnotenie neuskutočniteľné. Niektoré znaky medzi plemenami nie sú porovnateľné, napr. priebeh otelenia je vy-počítavaný len pre plemena Holstein a Brown Swiss a napr. znaky zdravia sú dostupné len pre plemeno Holstein.

90% a viac...

Ešte jedna poznámka k plemennej hodnote gPTA pre krížence – tieto zvieratá s 90% BBR alebo vyššou, dostanú hodnotenie čistokrvného zvieratá, aj keď nie je zahrnuté do referenčnej populácie. Napríklad, krava, krížanka 91 percent Holstein a 9 percent Jersey dostane hodnotenie pre plemeno Holstein. **Zvieratá, ktorých hodnotenia boli založené na jedinom plemene budú v databáze genomických výsledkov označené písmenom „S“, zatiaľ čo tie, ktoré sú krížencami viacerých plemien budú mať označenie „M“.**

Mnohí chovatelia prejavili záujem o genomické hodnotenie pre ich krížence a dnes už takúto možnosť majú. Takisto je pozitívne, že mliečny priemysel vyvíja spoločný tlak na vývoj výpočtu PH tak pre čistokrvné zvieratá, ako aj pre krížence.

SKUTOČNÁ cena odchovu mliečnych teliat...

MVDr. Robert B Corbett, Dairy Herd management, preložil a upravil: Ing. Tomáš Novotný, MTS, ČR

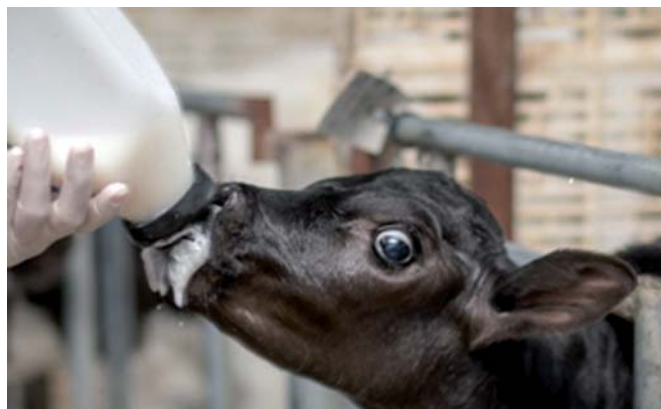
Pri kalkulácii nákladov na odchov jalovic sa najčastejšie počíta s cenou na kus a deň. V snahe, čo najviac túto položku minimalizovať je cieľom chovateľov nakupovať spomínané krmivá za čo najnižšiu cenu. Na základe takéhoto rozhodnutia sa teda obstarávajú mliečne krmne zmesi aj štartéry a mnoho ľudí by si tak mohlo myslieť, že toto je tá najlepšia cesta, ako znížiť náklady spojené s odchovom mliečnych teliat.

Cena za prírastok živej váhy

Ak sa pozrieme do iných kútov živočíšnej výroby, ako chov ošpaných, hydiny, alebo aj mäsového dobytká, tak

všetky spomínané odvodzujú svoj úspech a zisk od ceny za prírastok jednotky živej váhy. Akékoľvek opatrenia na to, aby sa zvýšila efektívnosť rastu zvieratá, je súčasne opatrením pre vyšší zisk. Prečo nie je rovnaký prístup aplikovaný aj v prípade odchovu mliečnych teliat? Veď aj priemerný denný prírastok jalovice má priamu koreláciu k budúcej mliečnej produkcii ... Pre chovateľov by to teda malo znamenať jednoduchú rovnicu – čím viac sú schopní maximalizovať priemerný denný prírastok, tým viac mlieka dostanú od lepšie odchovaných plemenníc potom, čo sa tieto zaradia do dojného stáda.

Z toho vyplýva, že akékoľvek úpravy manažmentu a krmenia, ktoré zaznamenajú vyšší priemerný denný prírastok a zároveň znížia náklady vynaložené na prírastok živej váhy, umožnia minimalizáciu nákladov na odchov jalovic pre ob-

novu stáda. Súčasne tento postup tiež predstavuje produkciu viac profitabilných zvierat, ktoré sú schopné sa plnohodnotne zapojiť do mliečneho stáda a to navyše v nižšom veku.

Každé zviera má určité požiadavky na energiu a proteíny, ktoré sú potrebné na záchov. Zakaždým, keď sú tieto živiny v krmive navýšené, tak je organizmus schopný využiť vyššie množstvo pre rast a vývoj. Výsledkom je tak zníženie nákladov na množstvo prírastku. Môžeme pozorovať, že ak zvýšime teľaťu množstvá podaného mlieka, dosiahneme súčasne nižších nákladov na prírastok a to napriek tomu, že cena za kŕmenie na deň sa zvýšila. Rovnaké pravidlo platí aj v prípade, keď zvýšime množstvo zložiek v mliečnej náhradke. V podstate tak všetky opatrenia, ktoré umožnia zvieraťu vyšší celkový príjem proteínov a energie a ich využiteľnosť, výrazne podporia intenzitu rastu a znížia cenu na prírastok živej váhy.

Viac mlieka, nižšie náklady

Nasledujúca tabuľka porovnáva cenu na prírastok u teľaťa vážiaceho 54 kg (pôrodná váha 38,5 kg) pri systéme kŕmenia 1,9 litra 2x denne verzus 2,8 litra 3x denne. Tabuľka súčasne porovnáva plnotučné mlieko a mliečne náhradky s rôznym zastúpením základných komponentov.

Z porovnaní je zrejmé, že v každom prípade, keď sa kŕmili denne celkom 8,5 litra oproti 3,8 litra, tak cena za prírastok

živej váhy výrazne klesla. To aj napriek tomu, že celková cena za spotrebu mlieka denne niekedy aj výrazne stúpla. Tabuľka tiež ukazuje vo všetkých prípadoch výrazne nižšie náklady pri i nepatrnom zvýšení percenta proteínu a tuku v krmive. Pri kalkulácii bola použitá (* 05/2018, USA) cena mlieka a rôznych mliečnych kŕmnych zmesí, ktoré boli, pre dosiahnutie čo najpresnejších podmienok pre porovnanie, všetky nakúpené v rovnaký deň.

Rovnaké zásady platia aj pre výpočet u spotreby teľacieho štartéra – aj tu dosahujú najvyššiu profitabilitu tie najkvalitnejšie produkty. Napríklad, keď sa porovnávala cena za prírastok u štartérov s 25% proteínu (v sušine) oproti 18% proteínu, výsledky preukázali výrazné zvýšenie efektivity kŕmiva pre produkty s vyšším obsahom proteínu, čo v dôsledku znížilo aj cenu za prírastok živej váhy aj napriek tomu, že štartéry s 25% proteínu sú oveľa drahšie.

Teľatá s vyššími dennými prírastkami majú súčasne nižšie riziko ochorení a úhynu, čím vyžadujú menej práce a znižujú veterinárne náklady za liečbu. Takéto teľatá dosiahnu skôr požadovanú telesnú veľkosť a váhu pre prvé pripustenie, skôr sa otelia a nadoja viac mlieka oproti jaloviciam, ktoré boli odchovávané doposiaľ bežne používaným a tradičným manažmentom. Celková profitabilita odchovu jalovic sa tak výrazne vylepší.

Tab. 1: Cena za prírastok živej váhy pre dosiahnutie váhy 54 kg

TYP KRMIVA	2X DENNE 1,9 LITROV	3X DENNE 2,8 LITROV
Plnotučné mlieko 3,15% P a 3,50% T	66,5 Kč	46,3 Kč
Plnotučné mlieko 3,25% P a 3,75% T	70,0 Kč	47,2 Kč
Plnotučné mlieko 4,10% P a 5,10% T	57,2 Kč	42,9 Kč
Mliečna náhradka 20 P: 20 T a 12,5% laktózy	73,3 Kč	47,0 Kč
Mliečna náhradka 22 P: 18 T a 12,5% laktózy	64,9 Kč	42,5 Kč
Mliečna náhradka 22 P: 20 T a 12,5% laktózy	65,6 Kč	43,1 Kč
Mliečna náhradka 24 P: 20 T a 12,5% laktózy	59,7 Kč	40,2 Kč
Mliečna náhradka 24 P: 22 T a 12,5% laktózy	60,4 Kč	40,6 Kč
Mliečna náhradka 25 P: 15 T a 12,5% laktózy	54,7 Kč	43,1 Kč
Mliečna náhradka 26 P: 17 T a 12,5% laktózy	54,3 Kč	41,3 Kč
Mliečna náhradka 26 P: 24 T a 12,5% laktózy	56,3 Kč	38,8 Kč
Mliečna náhradka 28 P: 15 T a 12,5% laktózy	49,7 Kč	42,7 Kč
Mliečna náhradka 28 P: 20 T a 12,5% laktózy	50,9 Kč	37,9 Kč
Mliečna náhradka 28 P: 25 T a 12,5% laktózy	52,4 Kč	36,8 Kč

* pri cene 22,70 Kč za U.S. dolár

System vedenia záznamov pri odchove a jeho vplyv na ekonomiku mliečnej farmy...

Bach, A., Ahedo, J. 2008. Record Keeping and Economics of Dairy Heifers, preložil a upravil: Ing. Tomáš Novotný, MTS, ČR

Teľatá predstavujú budúcnosť mliečnej farmy. Odchov mladých kategórií hovädzieho dobytku je zložitý sám o sebe, ale ešte viac, ak je manažment založený na nedostatočnom, či nepresnom (odhadovanom) množstve informácií a záznamov. **Zatiaľ čo u dojených kráv monitorujeme ich produkciu najmenej 2x denne, tak u jalovíc často akékoľvek sledovanie výkonnosti chýba.** Riadiť odchov jalovíc na základe malého množstva informácií nemôže mať nikdy zodpovedajúce výsledky. **Náklady na odchov sú príliš vysoké, než aby sme čakali na prvé otelenie a až v tejto dobe sa snažili zistiť, či rast a vývin zvierata prebiehal doteraz správne.**

S rastúcou veľkosťou stád sa zvyšuje aj tlak na čo najefektívnejšie hospodárenie s financiami. **Požadované výsledky je ale možné dosiahnuť len na základe správnych rozhodnutí založených na skutočných dátach,** ktoré reflektujú momentálny stav a dovoľujú ho porovnávať s predchádzajúcimi meraniami.

Identifikácia zvierat

Komplexná metóda identifikácie je kritickým prvkom pre všetky procesy riadenia, ktoré sú založené na záznamoch a informáciách. Tradičný systém ušných známok je efektívnou metódou, avšak elektronické systémy označovania umožňujú okamžitý prístup k dátam. Medzi najčastejšie patria ušné čipy a podkožné implantáty. V budúcnosti môžeme určite počítať so širokým rozšírením systémov elektronickej identifikácie a automatického zberu dát pri odchove jalovíc rovnako tak, ako sa to dnes už úplne bežne používa u dojených kráv.

Práca s dátami

Akonáhle máme označené každé zviera, môžeme začať so zberom dát. Základom je vytvorenie databázy, ktorá bude automaticky zbierať, dohromady integrovať a vyhodnocovať informácie z viacerých zdrojov. V praxi sa už dlho používa celý rad komerčných databáz. Či už sa jedná o programy riadenia celého mliečneho stáda, alebo dokonca programy, špecializujúce sa priamo na odchov jalovíc. Štandardne sa ukladajú dáta o úžitkovosti, reprodukčii, zdraví, genetike a umiestnení zvierat v konkrétnej sekcii stajne. **Úplne nevyhnutným nástrojom by na**

každej farme mala byť aj elektronická váha, pretože akýkoľvek iný spôsob jednoduchého odhadu hmotnosti je zavádzajúci.

Pre efektívne fungovanie celého systému je potrebné **pravidelné (najmenej 1x mesačne) vyhodnocovanie výsledkov.** Porovnávanie súčasného výkonu alebo zdravotného stavu s výsledkami z predchádzajúceho mesiaca alebo dokonca rovnakého mesiaca predchádzajúceho roka je dobrou praxou, ktorá poskytuje dôveru u chovateľov, že veci sú na správnej ceste. V opačnom prípade umožňujú rýchle riešenie problémov, ak sa nedosahujú očakávané výsledky alebo dokonca dochádza k ich zhoršovaniu.

Pri analýze dát je obvyklé sledovať priemerné hodnoty (napr. priemerný vek pri prvom otelení). Priemery môžu poskytnúť vierohodné informácie, ale súčasne by sme mali venovať pozornosť aj štandardným odchýlkam od priemeru. Napríklad mať priemerný vek pri 1. otelení 26 mesiacov so štandardnou odchýlkou od 24 do 28 mesiacov, je oveľa lepšie, než mať v priemere 24 mesiacov, ale pritom s rozptylom od priemeru 18 až 30 mesiacov.

Nastavenie cieľov

Stanovenie cieľov odchovu jalovíc je oveľa zložitejšie, než stanovenie cieľov pre produkciu mlieka. V druhom prípade je totiž zisk ovplyvnený hlavne rozdielom medzi cenou mlieka a kŕmными nákladmi. U jalovíc sa zisk vytvára s oneskorením, až po začiatku prvej laktácie. Medzi hlavné ciele odchovu jalovíc by mali patriť nasledujúce body:

1. Optimalizácia rastu: Dosiahnutie plnej telesnej hmotnosti pred prvým otelením maximalizuje mliečnu produkciu v prvej laktácii a minimalizuje metabo-

lické ochorenia po otelení. Stanovenie si a splnenie cieľovej telesnej hmotnosti v rôznych vekových kategóriách, v priebehu rastovej fázy jalovíc je jedinou cestou, ako zaručiť, že cieľová telesná hmotnosť je dosiahnutá v požadovanom veku. K tomuto ale potrebujeme nevyhnutne elektronickú váhu.

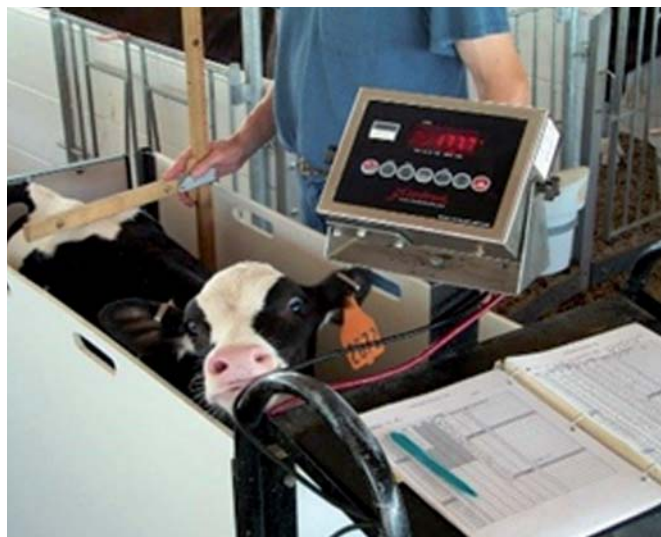
2. **Prvé otelenie čo najskôr:** Čím rýchlejšie sa jalovice prvýkrát otelia, tým menej potrebujeme zvierat pre doplnenie brakovaných kráv. Zároveň sa skracuje neproduktívne obdobie života.
3. **Maximalizácia plodnosti a detekcia ruje:** Úroveň oboch týchto parametrov určuje priemerný vek prvého otelenia a predovšetkým aj jeho rozptyl.
4. **Minimalizácia kŕmnych nákladov:** Tie je možné dosiahnuť nielen pomocou tvorby viacerých kŕmnych dávok pre jednotlivé fázy rastu, ale predovšetkým tiež s ohľadom na efektívnosť využívania živín počas celého rastu. Rastové fázy počas odchovu majú svoje špecifické nutričné požiadavky, ktorým musíme vyjsť v ústrety. V opačnom prípade rastie riziko zbytočného prekrmovania živinami, ktoré zviera naplno nevyužije, alebo v opačnom prípade bude živin nedostatok. Oboje má za následok nemalé ekonomické straty.
5. **Minimalizácia zdravotných problémov:** Dobrý manažment sa skladá zo systému preventívnych opatrení zvyšujúcich profitabilitu, ale aj zo snahy čo najviac zredukovať riziká. Vytvorenie systému prísne dodržiavaných protokolov je jediná cesta, ako zlepšiť profitabilitu odchovu v dlhodobom meradle. Zavedenie efektívneho systému kontroly zdravotného stavu stáda je bezpochyby najlepšou voľbou pre znižovanie rizík pri odchove jalovíc.
5. **Odstránenie produkčných bariér:** Venujte pozornosť a odstráňte tie faktory, ktoré limitujú produkciu alebo zvyšujú riziko rozvoja ochorenia. K týmto skutočnostiam patria sociálny stres, interakcie zvierat s ľuďmi, kvalita prostredia a koncentrácia zvierat.
6. **Optimalizácia odstavenia z mliečnej na rastlinnú výživu:** Teľatá sa po odstavení často stretávajú s rôznymi tráviacimi ťažkosťami a nedosahujú potrebných prírastkov. Jalovice môžu bez problémov dosahovať denného prírastku 1200 – 1300 gramov. Maximalizácia rastu práve počas tohto obdobia by mala viesť k najlepším prírastkom počas celej rastovej fázy.

Výkonnosť zvierat

Odborná literatúra naznačuje, že vek pri prvom otelení má len malú koreláciu s výškou mliečnej produkcie na prvú laktáciu, ak je tento vek nad 22 mesiacov. **Telesná hmotnosť, ako sa teda zdá, má oveľa vyšší vplyv na úžitkovosť, než vek.** Pri jednom z vykonaných pokusov sa zistilo, že rozdiel u dvoch skupín jalovíc s telesnou hmotnosťou pred otelením 600 kg a 700 kg predstavoval rozdielny mliečny nádoj o 3,8 kg mlieka denne počas prvých 150 dní laktácie, čo je ekvivalent 1000 kg za celú prvú laktáciu.

Podobný vzťah bol nájdený medzi telesnou hmotnosťou pri otelení a vrcholom laktácie. Primeraný cieľ pre odchov mliečnych jalovíc za intenzívnych podmienok je **dosiahnutie prvého otelenia medzi 22 a 24 mesiacmi s telesnou hmotnosťou okolo 700 kg** za predpokladu 11,1% straty hmotnosti dôsledkom otelenia – teda zhruba 620 kg po pôrode. Nie všetky kravy ale majú potenciál dosiahnuť rovnakú telesnú hmotnosť a teda nie všetky by mali byť k týmto cieľom „tlačené“.

Niektorí odborníci odporúčajú pre maximalizáciu mliečnej produkcie optimálnu telesnú hmotnosť pri 1. inseminácii a po otelení 55%, respektíve 85% konečnej hmotnosti v dospelosti. Háčik však spočíva v tom, že skutočnú telesnú hmotnosť po dokončení vývoja môžeme zistiť takmer až 4 roky po prvom otelení. Pripúšťanie jalovíc na základe tohto parametra sa tak nezdá veľmi praktické. Ako dobré vodítko, ale môžeme použiť súčasnú telesnú hmotnosť dospelých kráv v stáde s tým, že v dlhšom časovom meradle sa genetická báza tejto hodnoty

samozrejme zmení.

Ako alternatíva sa ponúka stanovenie si konečných cieľov odchovu na základe telesnej hmotnosti počas skorého obdobia života. Presnosť tejto metódy je tým vyššia, čím viac období váženia je v nej zahrnuté pre výslednú predikciu (napr. vo veku 3, 5 a 7 mesiacov). Vďaka tomu mohli chovatelia jalovice pripúšťať podľa dosiahnutých hmotností, ktoré v danom období dosiahli požadovanú hmotnosť. Touto metódou sme schopní eliminovať prípady, keď geneticky menšie jalovice zbytočne priberajú, čo môže veľmi limitovať ich budúcu mliečnu produkciu.

Ďalším sledovaným parametrom by mala byť výška. Je zdokladovaná **veľmi silná korelácia medzi telesnou hmotnosťou a výškou v kohútiku**. Tento vzájomný vzťah by opäť mohol poskytovať dobrý indikátor telesnej kondície jalovic.

Ekonomická výkonnosť

Jalovice predstavujú dlhodobú investíciu, čo znamená, že pre maximálnu návratnosť je potreba vynaložiť pri odchove jalovic tiež príslušné prostriedky. Napríklad vek pri 1. otelení má veľký vplyv na celkové náklady odchovu najmä preto, že využiteľnosť živín z krmiva sa s rastúcim vekom znižuje. Denné náklady na kŕmenie jalovic sa tak zvyšujú, čiastočne kvôli vyšším požiadavkám na údržbu telesnej hmotnosti. **Pre dosiahnutie relatívne skorého prvého otelenia je nevyhnutné jalovice pripúšťať okolo 400 dní veku**. To je možné iba po dosiahnutí pohlavnej dospelosti, čo závisí hlavne od príjmu živín v predpubertálnom období. Kŕmenie vysoko kvalitnej kŕmnej dávky u mladých jalovic by malo mať za následok rýchly rast a skorý nástup puberty.

Odstav mliečnych teliat

Počas odstavu prechádza teľa veľkým stresom, ktorý je spôsobený zásadnou zmenou krmiva. **Teľa je prvých 30 dní v podstate monogastrický živočích** a až potom sa mu začínajú viac rozvíjať predžalúdky. Ak je výživa, prostredie a zdravotný stav optimálny, môže mať táto rastová fáza obrovský vplyv na optimálnu návratnosť, vďaka veľmi vysokej efektívnosti rastu.

Počas tohto obdobia sa na začiatku odporúča pokračovať s rovnakým štartérom, ktorý bol podávaný pred odstavením a až neskôr postupne zvyšovať množstvo vlákny. Počnúc zhruba na 5tich % a končiac na 15tich % vlákny krmiva vo veku 4 mesiacov veku. Postupné zvyšovanie by malo prebiehať každý týždeň. Čo sa týka manažmentu ustajnenia, tak by mala byť samozrejmosťou pravidelná obmena podstielky čistou slamou, ktorá je nastielaná ručne – obmedzenie prašnosti a iritácie respiračného traktu.

Výživa

Náklady na kŕmenie reprezentujú najväčšiu zložku (cca 50%) z celkového súhrnu nákladov na odchov jalovic. Prekrmovanie môže ohroziť budúcu mliečnu produkciu. Podvýživa naopak odďaľuje vek pri prvom otelení. Optimalizácia a sledovanie kondície jalovic je kritická

pre efektívny odchov jalovic. Monitoring príjmu krmiva je účinnou cestou pre formuláciu zloženia kŕmnych dávok, čo má za úlohu minimalizovať kŕmne náklady a umožňuje aj presnejšie nákupy zásob krmiva.

Súhrn

Cena odchovu jalovic je príliš vysoká, než aby sme prvú zhodnotenie efektivity odchovu vykonávali až s prvým otelením. Správna identifikácia (najlepšie elektronická) spolu so systémom zberu a vyhodnocovania dát, by mali byť súčasťou každej odchovne jalovic. Nesporný prínos pre vedenie záznamov má obstaranie elektronickej váhy. Dosiahnutie prvého otelenia čo najskôr, znižuje potrebný počet jalovic, avšak vyššia telesná hmotnosť pri otelení (nie prekŕmenosť) znamená vyššiu mliečnu produkciu na prvej laktácii.

Sledovanie množstva spotreby krmiva predstavuje efektívnu cestu k optimalizácii zloženia kŕmnych dávok a minimalizáciu nákladov.

Vyššie uvedený materiál si ešte dovoľujeme doplniť o aspekty plemenárskej práce. Rastové schopnosti teliat a jalovic sú solídne geneticky podmienené. U dojníc sa uvádza, v závislosti od veku teľaťa a jalovice, hodnoty **h2 pre telesnú váhu od 0.42 do 0.82 a pre denný prírastok > 0.68 (+ - 0.03)**. **Jediná geneticky negatívna korelácia sa uvádza medzi telesnou hmotnosťou pri pôrode a následnou reprodukciou (-0.61)**.

Žijeme už v období genomických PH (genotypizácia populácie na účely určenia presnejšieho odhadu PH) a rutinného využívania najmodernejších reprodukčných technológií VVU / IVF (zrýchlenie genetického pokroku a zvýšenie ekonomického príjmu). **Práve kategórie jalovic vo veku do jedného roka, sú dnes v rozhodujúcej miere používané v pozícii matiek býkov**. Čím lepší je genetický profil jalovice v porovnaní s populáciou, tým väčší je záujem o jej oocyty a následne embryá z IVF. Čím lepší je odchov jalovic a menej prekonaných zdravotných problémov, tým rýchlejšie sa z jalovic dajú získavať oocyty. Všetko za účelom čo najrýchlejšieho namnoženia najlepšieho genetického materiálu, eliminácia horšej časti stáda z reprodukcie (recipientky), zvýšenie genetického pokroku vlastného stáda, vyšší finančný zisk a rýchlejšia návratnosť investícií do jalovic.

Žiadny selekčný index zatiaľ medzi počítané kritériá nezarádila priame parametre kvality odchovu jalovic. K dispozícii ale máme celý rad nepriamych (napr. Wellness vlastnosti), ktoré slúžia na nasmerovanie populácie žiaducim smerom aj v oblasti odchovu teliat a jalovic, predovšetkým prostredníctvom plemenníkov.

Konečný účet kvality vlastného odchovu vystaví každému chovateľovi až výkonnosť plemenníc po otelení, ich dĺžka produkčného života a reprodukčná efektívnosť.

Zdroj1: Brotherstone S, Coffey MP, Banos G. 2007. Genetic parameters of growth in dairy cattle and associations between growth and health traits. J Dairy Sci Jan;90(1):444-50.

ZASTAVIL sa trend šľachtenia na bezrohosť... ?

Chad Dechow, Hoard's Dairyman,
preložil a upravil Ing. Vladimír Varchola

V Hoard's Dairyman v júli 2014 sme na strane 458 v sekcii „Umelá inseminácia“ vyhodnotili genetické trendy u značného počtu bezrohých býkov, pričom sme konštatovali, že u väčšiny z nich plemenné hodnoty stúpali.

Nedávno som mal príležitosť zúčastniť sa „webinárov“ Dairy Cattle Welfare Council – Rada pre Welfare mliečného dobytku, kde som mal príležitosť prehodnotiť niektoré trendy. Na začiatku si podme ale pohovoriť o tom, čo robí kravu bezrohou.

Molekulárny mechanizmus, ktorý je základom bezrohosti je fascinujúci a stále nie je úplne jasné, ako funguje. Mutácie, ktoré spôsobia, že sa fenotypicky prejaví bezrohosť nesúvisia s tradičným pojmom, ktorý označujeme ako „gén“. Menej ako 2% nášho genómu kóduje proteín; ďalších 98 percent tvorí do značnej miery nevyžiadaný genóm. Všeobecne sa tvrdí, že pri deľení buniek dochádza k akejsi „chybe“, ktorá vedie k tomu, že ďalšia generácia má v bunke nadbytočný ge-

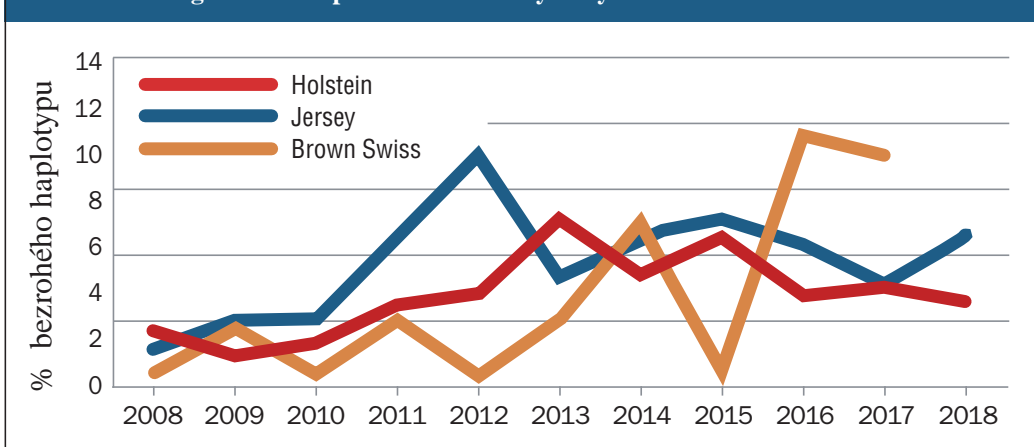
netický materiál. Keďže každý jedinec potrebuje pre svoj vývoj len jednu kópiu génu, duplikovaný genetický materiál sa môže „vyvinúť“ do formy nového génu, alebo len jednoducho degradovať na náhodný reťazec. **Genetici nemohli pochybiť viac - z 98 percent je to, čo reguluje vyjadrenie nášho génu, teda čo robí z nás človeka a nie šimpanza alebo kravu je to, akým spôsobom sú naše gény regulované, a nie gény samotné.** Bezrohé mutácie sú teda lokalizované v oblasti genómu, ktorý reguluje vyjadrenie génu.

Existujú dve rôzne mutácie rovnakej časti chromozómu, ktorá spôsobuje prejav bezrohosti. Jedna mutácia sa nazýva keltská bezrohá alela a druhá verzia nazýva sa frízska bezrohá alela. Holsteinské plemeno obsahuje prevažne frízsku alelu, zatiaľ čo väčšina ostatných plemien nesie keltskú verziu; niektoré plemená, vrátane Jersey, majú trochu z oboch. Trend výskytu alel bezrohosti u plemien Holstein, Jersey a Brown Swiss je znázornený na grafe 1., kde som skombinoval výskyt heterozygotných a homozygotných jedincov do spoločnej databázy.

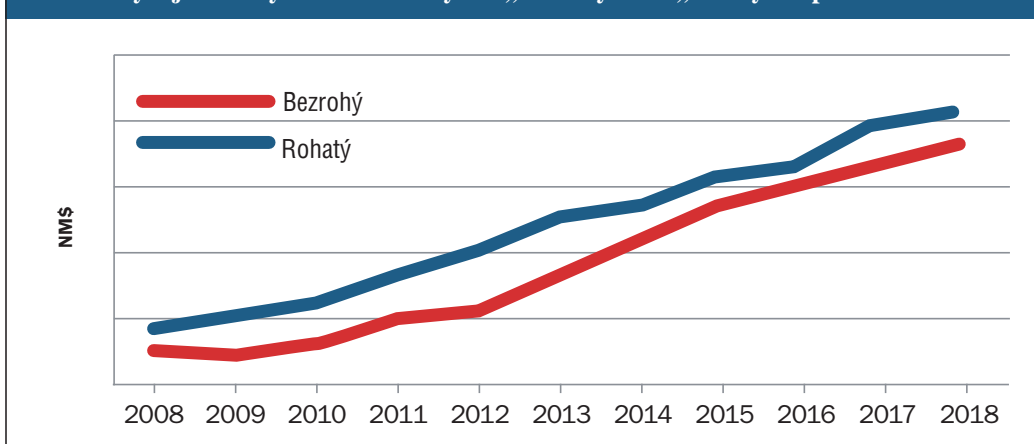
Čo ma prekvapilo najviac je fakt, že počiatkový nárast percentuálneho podielu inseminácií bezrohými býkmi sa po zverejnení výsledkov genómovej selekcie pozastavil. Percentuálny podiel v súčasnosti aktívnych býkov v inseminácii je 4,2% u plemena Holstein, 5,1% pre plemeno Jersey a 5,6 % pre Brown Swiss.

Dôvod, prečo sme „uviazli“ v používaní bezrohej genetiky je silná preferencia vysokých plemenných hodnôt, ako je NM \$ (Net Merit). V tabuľke je znázornený Net Merit bezrohých, verzus rohatých býkov. Holsteinské býky boli ďalej členené na heterozygotné a homozygotné. Porovnávané boli plemenné hodnoty NM \$ a CFP (kombinovaná hodnota pre kg tuku a bielkovín). V grafe je zahrnutý je aj priemer 25, 10 a 5 býkov pre

Graf 1 Trend genetického pokroku u bezrohých býkov.

Graf 2 Vývoj hodnoty Net Merit u býkov „bezrohých“ a „rohatých“ plemena Holstein.

plemeno Holstein, Jersey a Brown Swiss.

Dôvod, prečo si vyberáme najlepších býkov je ten, že títo budú mať najväčší vplyv, bez rozdielu plemien.

Prečo sa tento vývoj zastavil?

Ako vidíte, medzi bezrohými a rohatými býkmi je podstatný rozdiel v sledovaných plemenných hodnotách. Ak si uvedomíme nižší genetický potenciál bezrohých býkov a relatívne malý ekonomický profit z ich používania – prínos bol vypočítaný na úrovni 6 USD u heterozygotných a 12 USD u homozygotných bezrohých zvierat – zrejme Vás neprekvapuje, že percento bezrohých býkov v inseminácii ďalej nerastie.

Je potrebné predpokladať aj komplikácie v oblasti riadenia stáda, kedy dochádza k situácii, že sa v skupinách vyskytujú rohaté a bezrohé teľatá súčasne. Niektorí manažéri radšej teľatá odrohujú, alebo ich predajú, než by mali pátrať, či je teľa geneticky bezrohé, alebo rohaté. Odrohovať teľatá podľa štandardného protokolu je dnes veľmi jednoduché. Chceme zdôrazniť jednu vec, že býci s rohami sa geneticky zlepšujú rovnakým tempom, ako populácia bezrohá. Na grafe 2 je znázornená hodnota NM \$ u bezrohých a rohatých Holstein býkov. Ako vidíte, miera pokroku je rovnaká. Bezrohí býci jednoducho zaostávajú o rok, respektíve o dva.

Je potrebné zvážiť príliš agresívne používanie bezrohých býkov v stáde v snahe zaistiť biologickú diverzitu a znížiť riziko inbreedingu. Vytvoril som malú genetickú simuláciu, kde som použil súčasnú databázu býkov a vytvoril rozličné scenáre pri použití bezrohých býkov. Inbreeding značne narástol v stádach, kde boli použiti len bezrohí býci, pričom hodnota nevýrazne poklesla. Toto nebol tak významný pokles pre chovateľov, ktorý stál za kompromisom.

Aby sme zabránili akcelerovaniu výskytu príbuzenskej plemenitby, je potrebné urobiť tlak a úsilie v smere rozsiahlejšieho využitia bezrohých býkov. Ak by sme použili pre insemináciu cca tretinu bezrohých býkov, dosiahli by sme rovnaký genetický prínos, ako keby sme spôsobovali vyšší inbreeding pri použití len rohatých býkov. V takom prípade by došlo k tzv. genetickej „pauze“, čo by zrejme nebolo po vôli „genetickým firmám“ z hla-

diska marketingu. Dokonca, ak by sa v budúcnosti nezmenil podiel bezrohých býkov v inseminácii, chovatelia môžu zvýšiť podiel bezrohých zvierat bez zvýšenia inbreedingu. Navyše, okrem býkov klasických plemien môžu byť v križení použité aj rôzne zahraničné plemená, napr. Nórske červené, u ktorého už sú na výber dostupné bezrohé krvné línie.

Nakoniec, pozornosť si zaslúži aj ďalšia metóda, ktorá vzbudzuje stále väčší záujem. Ide o tzv. editáciu génov – vedci už naznačili možnosť implantácie genómu bezrohosti. Genomicky zmenené zvieratá síce nie sú v USA povolené na produkciu potravín a ani nevieme, či sa táto legislatíva v blízkej budúcnosti zmení.

Rovnako postoj konzumentov k tejto otázke nie je jasný. Domnievam sa, že postoj ľudí, ktorí majú blízko k welfare zvierat a neraz kritizujú aj odrohovanie teliat, budú tvrdo odmietať pozmeňovanie génov, ale to nemusí byť úplne správny predpoklad.

Genetika bezrohých zvierat zaznamenáva neustály pokrok. Problém je, že genetika „rohatej“ populácie sa zdokonaľuje rovnako rýchlo a my nevieme, či tento náskok má „bezrohá genetika“ šancu dobehnúť. Myslím si, že náš „mliečny priemysel“ je ochotný „obetovať“ časť hodnoty v indexe NM\$ a iných znakov, aby sa viac presadzovali bezrohí býci, ale prílišná orientácia na vysoké plemenné hodnoty bude väčšiemu zastúpeniu bezrohých býkov ešte dlho brániť.

Priemerné hodnoty PH pre Net Merit a kombináciu Tuk kg a Proteín kg u rohatých a bezrohých býkov.

	NM\$ - všetci býci			CF\$- všetci býci			NM\$ - Top býci			CF\$- Top býci		
	Rohatý	P	PP	Rohatý	P	PP	Rohatý	P	PP	Rohatý	P	PP
Holstein	770	696	634	124	111	102	1062	851	726	175	138	118
Jersey	495	462		99	93		692	551		146	107	
Brown Swiss	355	319		70	62		509	378		105	74	

P – bezrohý býk, PP – bezrohý homozygot Holstein, TOP 25 Holstein, TOP 10 Jersey, TOP 5 Brown Swiss

Top 200 fariem podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms milk kg Slovakia Januar 1. 2019 - June 30. 2019

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Norm. Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Bielk. Kg	Bielk.%	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
1	AGROBAN S.R.O.	BÁTKA	651	251	11411	405	3,55	372	3,26	23	14	408
2	PD OKOČ - SOKOLEC	OKOČ	571	207	11326	465	4,11	372	3,28	23	20	418
3	AGROCONTRACT A.S.	MIKULÁŠ	1347	452	11321	450	3,97	361	3,19	23	23	393
4	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	BÁNOV	393	121	11305	414	3,66	370	3,27	25	11	422
5	PD V JUROVEJ	BAKA	1058	444	11224	426	3,80	361	3,22	21	31	385
6	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	VELKÝ LOM	342	141	11166	435	3,90	382	3,42	25	17	392
7	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	JASOVÁ	919	321	11123	413	3,71	367	3,30	23	10	395
8	PD HLOHOVEC	SASINKOVO	507	187	11115	432	3,89	368	3,31	23	19	407
9	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	519	199	11008	389	3,53	347	3,15	23	29	400
10	AGROTOM S.R.O.	TOMÁŠOVCE	383	92	10860	392	3,61	356	3,28	25	30	382
11	PERNECKÁ AGRÁRNA SPOL.SRO	PRIEVALY	496	181	10830	396	3,66	346	3,19	23	24	408
12	FARMA MAJCICHOV	VLČKOVCE	2971	1170	10825	452	4,18	358	3,31	23	26	385
13	RDP MOST PRI BRATISLAVE	MOST PRI BRATISLAVE	173	67	10654	406	3,81	352	3,30	26	22	418
14	ZEMEDAR, S.R.O.	POPRADEK - STRÁŽE	147	55	10606	409	3,86	348	3,28	23	14	387
15	RAOS A.S. BOJNIČKY	DVORNÍKY	206	76	10586	401	3,79	347	3,28	22	23	440
16	TRENČIANSKE STANKOVCE	TRENČ. STANKOVCE VKK	309	104	10579	412	3,89	342	3,23	24	7	401
17	RD BZOVÍK	BZOVÍK	692	297	10503	369	3,51	340	3,24	24	25	399
18	POD ABRAHÁM	HOSTE	315	121	10483	434	4,14	348	3,32	23	25	404
19	PD ÚSVIT DUNAJSKÁ LUŽNÁ	NOVÁ LIPNICA	291	99	10437	386	3,70	332	3,18	24	12	407
20	PPD RYBANY	VKK RYBANY	523	239	10389	368	3,54	346	3,33	24	22	402
21	AGROTIP S.R.O. BELUŠA	BELUŠA	86	33	10378	371	3,57	326	3,14	27	20	385
22	NÁRODNÝ ŽREBČÍN, Š.P.	ŽIKAVA	125	42	10377	399	3,85	350	3,37	24	20	414
23	PPD PRAŠICE V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	266	76	10325	388	3,76	338	3,27	24	6	437
24	AGROSEV, SPOL. S R.O.	ŽELOBUZDA	485	164	10254	383	3,74	327	3,19	24	12	396
25	PD ŽEMBEROVCE	SELEC	338	124	10253	397	3,87	342	3,34	24	30	422
26	NOVÁ BODVA	TURNIANSKA NOVÁ VES	706	192	10108	376	3,72	330	3,26	23	16	392
27	PD V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	326	86	10086	402	3,99	321	3,18	25	2	400
28	PD KUKUČÍNOV	KUKUČÍNOV	223	71	10058	364	3,62	322	3,20	23	14	422
29	MVL AGRO SRO M. CHLIEVANY	VELKÉ HOSTE	544	160	10045	375	3,73	321	3,20	23	30	439
30	PD ČACHTICE	ČACHTICE	268	106	10035	360	3,59	321	3,20	23	3	381
31	PD ÚMBIER	PODKOREŇOVÁ FARMA	312	92	10001	409	4,09	333	3,33	25	21	413
32	PVOD KOČÍN	ŠTERUSY	656	253	9961	378	3,79	327	3,28	25	1	413
33	ROLNÍCKA SPOLOČNOSŤ, A.S.	BOTTOVO	373	139	9926	334	3,36	316	3,18	25	28	400
34	HORTIP, S.R.O. STUDENEC	STUDENEC	146	64	9922	358	3,61	333	3,36	25	13	391
35	AGROTIP S.R.O. BELUŠA	RAŠOV	130	55	9880	363	3,67	316	3,20	26	10	392
36	PD OČOVÁ	OČOVÁ	337	104	9844	348	3,54	321	3,26	26	13	440
37	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	421	144	9826	372	3,79	314	3,20	24	8	430
38	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	N. ZÁMKY - BEŠEŇOV	361	137	9792	372	3,80	330	3,37	26	7	408
39	TATRA-AGROLEV, S.R.O.	LEVOČA 01	695	248	9790	366	3,74	336	3,43	26	2	397
40	PD VLÁRA NEMŠOVÁ	KLÚČOVÉ VKK	518	180	9780	362	3,70	320	3,27	24	16	412
41	PD VINIČNÉ-S.GROB	VINIČNÉ	155	40	9727	364	3,74	299	3,07	26	16	468
42	PPD KRÁL	KRÁL	229	97	9716	372	3,83	319	3,28	25	17	415
43	PD SKLABIŇA	ZÁBORIE	315	112	9712	351	3,61	314	3,23	26	17	436
44	VYSOKOŠKOL.POLN.PODN. SPU	OPONICE	367	128	9683	375	3,87	307	3,17	25	30	413
45	PD LUDROVÁ	LIPT.ŠTIAVNICA	380	80	9672	388	4,01	325	3,36	26	26	401
46	FARMA VÝCHODNÁ P.D.	VÝCHODNÁ	460	190	9666	369	3,82	299	3,09	24	20	408
47	PD BÚČ	PD BÚČ	377	145	9657	339	3,51	315	3,26	25	10	414
48	PD SMREČANY	ŽIAR	226	68	9652	353	3,66	332	3,44	27	26	422
49	PD SPIŠSKÉ BYSTRÉ	SP.BYSTRÉ	298	104	9651	353	3,66	336	3,48	25	20	430
50	PD V DOLNEJ KRUPEJ	DOLNÁ KRUPÁ 1	374	131	9646	383	3,97	326	3,38	25	3	408

Top 200 fariem podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms milk kg Slovakia Januar 1. 2019 - June 30. 2019

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Norm. Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Bielk. Kg%	Bielk	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat%	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
51	RD S. JURKOVIČA SOBOTIŠTE	SOBOTIŠTE	339	127	9641	372	3,86	327	3,39	23	6	396
52	PDP VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	400	114	9611	382	3,97	324	3,37	23	21	452
53	PD BZINCE POD JAVORINOU	BZINCE POD JAVORINOU	464	155	9565	357	3,73	318	3,32	23	14	432
54	AGROCOOP, A.S. IMEL	AGROCOOP IMEL A.S.	451	150	9549	434	4,54	309	3,24	24	6	433
55	PD OČOVÁ	DÚBRAVY	292	109	9519	356	3,74	313	3,29	26	8	426
56	PD DEVIO NOVÉ SADY	ČAB	619	238	9511	368	3,87	316	3,32	25	3	408
57	PD HOLICE NA OSTROVE	HOLICE	236	85	9494	374	3,94	297	3,13	25	2	415
58	PDP VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	365	126	9459	357	3,77	324	3,43	25	11	432
59	AGRIA LIPT. ONDREJ, A.S.	JAKUBOVANY	179	49	9431	346	3,67	325	3,45	27	25	416
60	PD DEVIO NOVÉ SADY	ŠURIANKY	332	140	9414	357	3,79	309	3,28	25	9	423
61	PD BELÁ - DULICE	BELÁ-DULICE	401	140	9405	371	3,94	319	3,39	23	5	403
62	FIRSTFARMS AGRA M S.R.O.	PLAVECKÝ ŠTVRTOK	2413	861	9400	411	4,37	319	3,39	23	19	376
63	PD CHYNORANY	KRUŠOVCE	389	152	9397	346	3,68	306	3,26	23	17	394
64	PD DOBRÁ NIVA, A.S.	SÁSA	928	330	9397	347	3,69	325	3,46	25	16	385
65	PD CHYNORANY	CHYNORANY	486	176	9365	344	3,67	306	3,27	24	20	414
66	PD ZAVAR	DOLNÉ LOVČICE	371	135	9352	349	3,73	312	3,34	24	28	437
67	PD KOVÁLOV	KOVÁLOV	152	62	9342	350	3,75	315	3,37	26	27	421
68	PD STREKOV	STREKOV	236	80	9337	385	4,12	311	3,33	23	23	407
69	ŠKH BÚŠLAK, S.R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	557	175	9323	354	3,80	299	3,21	26	6	424
70	PD BADÍN	BADÍN	212	49	9282	331	3,57	311	3,35	24	27	430
71	PD 'RADOŠÍNKA'	VKK VEĽKÉ RIPŇANY	441	155	9260	358	3,87	318	3,43	23	14	392
72	PD PRUSKÉ	BOHUNICE	437	150	9250	335	3,62	304	3,29	24	3	401
73	PD 'RADOŠÍNKA'	BEHYNCE	464	186	9192	339	3,69	313	3,41	23	25	389
74	PD PODOLIE	PODOLIE VKK	437	160	9186	335	3,65	303	3,30	23	12	399
75	AGROTOM FARMA LEHŤKA	LEHŤKA	118	39	9176	367	4,00	314	3,42	26	22	388
76	PVOD MOKRANCE	MOKRANCE	174	46	9143	325	3,55	319	3,49	24	30	467
77	PD PRESELANY	PRESELANY	228	63	9123	325	3,56	292	3,20	25	11	404
78	PD DOJČ	VKK DOJČ	151	48	9083	349	3,84	303	3,34	25	28	401
79	PD PREDMIER	PREDMIER	130	40	9082	358	3,94	304	3,35	26	10	405
80	PD ČEČEJOVCE, DRUŽSTVO	PD ČEČEJOVCE, DRUŽST	229	85	9075	361	3,98	309	3,40	24	30	438
81	PD LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	LIPT. MIKULÁŠ	201	81	9070	329	3,63	293	3,23	27	11	409
82	AGRO-INSEMAS S.R.O.	VEĽKÁ NAD IPLOM	134	43	9070	347	3,83	316	3,48	24	13	404
83	AT DUNAJ S.R.O.	DUBNÍK	678	194	9064	330	3,64	300	3,31	22	27	402
84	PPD KOMJATICE	KOMJATICE	335	106	9046	320	3,54	299	3,31	24	19	429
85	AGROPRODUKT S.R.O.	NOVÝ RUSKOV	270	54	9037	321	3,55	300	3,32	26	11	457
86	AGRODAN, S.R.O.	AGRODAN, KOŠ	267	108	9029	362	4,01	312	3,46	25	27	414
87	TURIEC-AGRO, S.R.O. T.ĎUR	SLOVENSKÉ PRAVNO	629	188	9000	335	3,72	306	3,40	25	1	425
88	PVOD DRAHOVCE	DRAHOVCE	150	74	8993	343	3,81	301	3,35	26	9	411
89	AGROSEV, SPOL. S R.O.	DETVA	296	119	8992	346	3,85	304	3,38	25	16	383
90	PD SO SÍDL.V JAROVNICIACH	JAROVNICE	169	68	8983	343	3,82	307	3,42	23	29	390
91	PD SOKOLCE	SOKOLCE	752	303	8959	345	3,85	313	3,49	22	22	401
92	DRUŽSTVO AGROPLUS PREŠOV	RUSKÁ NOVÁ VES	106	34	8957	353	3,94	288	3,22	25	10	440
93	PD BUDMERICE	BUDMERICE	291	127	8953	335	3,74	285	3,18	24	3	395
94	AGROVIT BRANIŠKO S.R.O.	ŠIROKÉ	194	66	8945	349	3,90	304	3,40	24	17	404
95	AGRO HOSŤOVCE S.R.O.	CHYZEROVCE I	341	118	8944	355	3,97	310	3,47	25	20	424
96	PD HORNÉ DUBOVÉ-NAHÁČ	NAHÁČ	295	114	8921	343	3,84	303	3,40	24	10	414
97	PD VAJNORY	VAJNORY	181	71	8888	337	3,79	306	3,44	27	26	451
98	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	ŠH TRNAVA	76	22	8882	362	4,08	292	3,29	24	21	396
99	PD VINOHR. CHOŇKOVCE	CHOŇKOVCE	272	102	8855	299	3,38	290	3,27	26	8	433
100	PD DOLNÝ LOPAŠOV	DOLNÝ LOPAŠOV	194	81	8799	340	3,86	296	3,36	25	2	420

Top 200 fariem podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms milk kg Slovakia Januar 1. 2019 - June 30. 2019

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Norm. Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Bielk. Kg	Bielk.%	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
101	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA N. BEBRAVOU	381	146	8779	337	3,84	283	3,22	23	4	413
102	PD LUDANICE	LUDANICE	404	166	8776	307	3,50	298	3,40	25	5	397
103	PD TRENČÍN - SOBLAHOV	SOBLAHOV	211	92	8764	347	3,96	312	3,56	23	7	423
104	AFG, S.R.O. TURČ. TEPLICE	DOLNÁ ŠTUBŇA	462	155	8738	338	3,87	288	3,30	26	3	399
105	AGRO - RACIO S.R.O.	LUBELA	591	186	8737	387	4,43	301	3,45	26	22	388
106	PD LIKAVKA	MARTINČEK	128	37	8737	355	4,06	317	3,63	31	5	399
107	AGRO-COOP KLÁTOVA N. VES	BOŠANY	374	143	8734	322	3,69	288	3,30	24	26	415
108	VIKARTOVSKÁ AGRÁRNA SPOL.	VIKARTOVCE	293	110	8700	310	3,56	287	3,30	30	2	447
109	PD ZAVAR	BRESTOVANY	230	91	8694	316	3,63	290	3,34	25	10	406
110	PD VEĽKÉ ZÁLUŽIE	VEĽKÉ ZÁLUŽIE	79	20	8686	331	3,81	296	3,41	25	4	412
111	AGROPODNIK SLAMOZ, S.R.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	242	66	8679	317	3,65	287	3,31	29	29	421
112	PD LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	ZÁVAŽNÁ PORUBA	212	72	8671	369	4,26	290	3,34	28	16	416
113	RUPOS S.R.O. RUŽINDOL	RUŽINDOL	228	78	8650	331	3,83	283	3,27	25	2	457
114	PD VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	298	105	8613	316	3,67	292	3,39	23	13	419
115	PD TOPOLNICA V KAJALI	KAJAL	169	65	8612	316	3,67	284	3,30	24	3	405
116	PD DRAŽKOVCE	DRAŽKOVCE	219	70	8610	318	3,69	292	3,39	27	14	427
117	ŠPP, N.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	71	17	8609	314	3,65	288	3,35	43	9	445
118	AGRIMPEX DRUŽSTVO TRSTICE	TRSTICE	303	91	8579	329	3,83	278	3,24	25	8	425
119	PD V TOMÁŠOVE	TOMÁŠOV	81	38	8562	339	3,96	289	3,38	26	14	454
120	MEDZIČILIZIE, A. S.	ŇÁRAD	600	251	8545	326	3,82	279	3,27	26	8	414
121	AGRIA LIPT. ONDREJ, A.S.	JAMNÍK	198	112	8541	330	3,86	289	3,38	27	19	424
122	AD ORAVSKÁ PORUBA	ORAVSKÁ PORUBA	141	30	8522	339	3,98	289	3,39	29	26	421
123	RD LIPTOVSKÁ KOKAVA	LIPTOVSKÁ KOKAVA	292	116	8490	340	4,00	292	3,44	24	28	416
124	PD LÚČ NA OSTROVE	LÚČ NA OSTROVE	199	78	8428	330	3,92	289	3,43	25	6	401
125	PD KOMOČA	KOMOČA	194	60	8355	346	4,14	286	3,42	23	30	464
126	PD MOJMÍROVCE	POLNÝ KESOV	267	83	8327	328	3,94	279	3,35	25	7	437
127	PD PIEŠŤANY	PIEŠŤANY	111	43	8303	295	3,55	273	3,29	25	3	424
128	PD SILADICE	SILADICE	270	110	8285	332	4,01	268	3,23	24	1	403
129	PD MELČICE - LIESKOVÉ	IVANOVCE VKK	322	136	8265	307	3,71	274	3,32	23	21	369
130	PD MAGURA ZBOROV	CHMELOVÁ	148	60	8249	332	4,02	294	3,56	24	6	386
131	PD JASENOVÁ	JASENOVÁ	92	21	8221	272	3,31	243	2,96	31	1	427
132	PD LISKOVÁ - SLIAČE	STREDNÝ SLIAČ	252	82	8220	301	3,66	277	3,37	31	23	401
133	PD DUBNICA NAD VÁHOM	KLOBUŠICE	196	81	8203	316	3,85	281	3,43	24	8	410
134	FYZOKOL S.R.O. ČIERNY BROD	ČIERNY BROD Č.450	181	77	8200	311	3,79	265	3,23	23	24	429
135	RYBÁROVA FARMA	RYBÁROVA FARMA	428	96	8169	292	3,57	262	3,21	27	5	465
136	PD SENOHRAD	SENOHRAD	131	62	8168	336	4,11	278	3,40	25	17	408
137	POL.DRUŽ.DRAVCE	DRAVCE	123	37	8163	257	3,15	275	3,37	34	19	433
138	PD LOZORNO	LOZORNO	235	81	8147	345	4,23	264	3,24	29	5	440
139	PROD BOBROV	BOBROV	338	159	8140	295	3,62	272	3,34	27	22	409
140	PD V SMOLENICIACH	SMOLENICE 1	235	60	8138	309	3,80	280	3,44	26	2	404
141	PD MAGURA ZBOROV	STEBNÍK	162	13	8118	331	4,08	287	3,54	24	24	409
142	PD HRANOVNICA	HRANOVNICA	371	124	8117	308	3,79	286	3,52	25	23	364
143	PD MAGURA ZBOROV	ZBOROV	258	117	8116	333	4,10	287	3,54	24	9	409
144	PD STARÁ TURÁ	STARÁ TURÁ VKK	160	65	8113	288	3,55	269	3,32	26	19	411
145	PD PAŇOVCE	PAŇOVCE	129	37	8106	297	3,66	273	3,37	27	29	462
146	RD VAVREČKA-ŤAPEŠOVO	ŤAPEŠOVO	209	41	8014	301	3,76	262	3,27	24	23	453
147	POLNOCHOV S.R.O. BLESOVCE	BLESOVCE	116	40	7996	296	3,70	273	3,41	22	30	416
148	ARVUM, POLNOHOSP.DRUŽSTVO	VRAKÚŇ	314	120	7983	376	4,71	272	3,41	33	10	407
149	PD KVAČANY	LIPTOVSKÉ KVAČANY	124	40	7962	323	4,06	275	3,45	29	18	421
150	L-K SERVIS,SRO PART.LUPČA	PARTIŽÁNSKA LUPČA	194	75	7957	317	3,98	273	3,43	27	21	400

Top 200 fariem podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms milk kg Slovakia Januar 1. 2019 - June 30. 2019

Por.	Názov podniku	Chov - farma	PK Kravy	Norm. Lakt.	Mlieko kg	Tuk kg	Tuk%	Bielk. Kg	Bielk.%	1. Lak. Vek M.	Dni	Medziob.
Rank	Breeder	Farm	HB Cows	Lact.	Milk kg	Fat kg	Fat%	Prot. Kg	Prot.%	1. Lac. Age M.	Days	Calv.inter.
151	PPD BARDEJOV	RICHVALD	256	72	7954	291	3,66	267	3,36	24	28	400
152	RD DOVALOVO	DOVALOVO	255	94	7953	328	4,12	276	3,47	25	21	425
153	MVL AGRO SRO M. CHLIEVANY	MALÉ CHLIEVANY	284	123	7943	309	3,89	262	3,30	23	8	394
154	PD BOŠÁČA	BOŠÁČA VKK	220	87	7941	317	3,99	276	3,48	24	29	406
155	PDP VEĽKÉ KOSTOLANY	VEĽKÉ KOSTOLANY	164	68	7935	286	3,60	265	3,34	24	3	393
156	AGROMARKT NÝROVCE S.R.O.	NÝROVCE	156	59	7915	298	3,77	266	3,36	25	12	385
157	PD PEDER	PEDER	215	63	7909	293	3,70	268	3,39	29	27	431
158	RD VAVREČKA-ŤAPEŠOVO	VAVREČKA	182	77	7887	304	3,85	257	3,26	25	17	460
159	A-K-T NATURAL	ČIERNA VODA	127	50	7877	312	3,96	267	3,39	26	2	485
160	PD MALŽENICE	MALŽENICE	189	82	7871	301	3,82	262	3,33	25	7	417
161	RD HRON SLOVENSKÁ LUPČA	SLOVENSKÁ LUPČA	103	47	7817	297	3,80	267	3,42	26	24	395
162	AGRO PLUS S.R.O. BUDIMÍR	BUDIMÍR	73	30	7815	275	3,52	259	3,31	27	21	499
163	AGROPEX S.R.O.	OBECKOV	90	21	7805	286	3,66	263	3,37	25	21	491
164	PD TRÍBEČ NITR. STREDA	SOLČANY	294	95	7789	299	3,84	261	3,35	24	26	427
165	RD HYBE	HYBE	304	94	7751	298	3,84	267	3,44	30	12	425
166	PD BOBOT-HORŇANY	HORŇANY	223	89	7732	307	3,97	262	3,39	28	1	415
167	PD ZEMNÉ	VKK ZEMNÉ	258	77	7726	303	3,92	258	3,34	28	20	450
168	MEGART, A.S. ZEM. OLČA	MEGART A.S.	326	108	7696	295	3,83	261	3,39	28	26	458
169	AGRIA LIPT. ONDREJ, A.S.	LIPT.ONDREJ	217	93	7680	293	3,82	258	3,36	26	24	429
170	PD ZÁHORIE JABLONICA	JABLONICA	110	41	7670	295	3,85	268	3,49	25	25	447
171	AGRO DRUŽSTVO, RAPOVCE	MULKA	158	56	7647	310	4,05	255	3,33	29	28	458
172	AD DLHÁ NAD ORAVOU	DLHÁ	64	22	7547	301	3,99	260	3,45	30	2	401
173	PD PRIBETA	PRIBETA FA Č.2	178	61	7537	306	4,06	251	3,33	30	1	437
174	AGROSTAAR KB S.R.O.	PORBOKA	159	49	7526	248	3,30	233	3,10	25	11	445
175	PD TRNAVA	PD TRNAVA	152	49	7481	301	4,02	251	3,36	25	22	433
176	JAKOS KOSTOLIŠTE, A. S.	KOSTOLIŠTE	196	79	7479	284	3,80	244	3,26	23	31	422
177	PD SO SÍDLOM V LOKCI	LOKCA	97	31	7464	301	4,03	263	3,52	35	5	451
178	RD V SELCIACH	SELCE	103	40	7443	297	3,99	238	3,20	31	16	433
179	AGRODRUŽSTVO KRIVÁ	KRIVÁ	81	14	7442	322	4,33	261	3,51	26	7	425
180	PD TRSTENÍK	TRSTENÁ	347	128	7436	291	3,91	258	3,47	29	19	427
181	LADISLAV KULKA VK & SPOL.	GABOLTOV	83	26	7435	302	4,06	246	3,31	26	21	432
182	PD KRÁŠIN DOLNÁ SÚČA	DOLNÁ SÚČA VKK	243	86	7364	284	3,86	246	3,34	26	7	419
183	DP 'BIODRUŽSTVO' SMILNO	SMILNO	95	13	7364	248	3,37	256	3,48	29	9	415
184	PPD TRHOVÉ MÝTO	TRHOVÁ HRADSKÁ	362	141	7316	331	4,52	234	3,20	25	16	406
185	ROD SEČOVSKÁ POLIANKA	SEČ.POLIANKA	209	62	7305	272	3,72	246	3,37	25	13	412
186	SHR LAZOVÝ, PREČÍN	PREČÍN	46	19	7274	294	4,04	245	3,37	30	22	424
187	PD PODUNAJSKÉ BISKUPICE	PODUNAJSKÉ BISKUPICE	165	60	7254	279	3,85	235	3,24	29	1	407
188	RD BLIŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	101	34	7195	309	4,29	249	3,46	25	7	393
189	PD KOLÁROVO	VEĽKÝ OSTROV	420	115	7114	298	4,19	237	3,33	24	17	430
190	PD RADOŠOVCE	VIESKA	486	200	7079	294	4,15	243	3,43	27	24	404
191	RD V PRIBYLINĽE	PRIBYLINA	270	112	7021	307	4,37	241	3,43	29	21	447
192	PD HORNÁ LEHOTA	HORNÁ LEHOTA	102	22	7008	271	3,87	229	3,27	32	3	412
193	PD ZÁMOSTIE TRENČÍN	ZÁBLATIE VKK	187	84	6883	263	3,82	240	3,49	22	14	388
194	RD V PLAVNICI	PLAVNICA	250	108	6827	259	3,79	214	3,13	34	6	394
195	AGROSÚČA, A.S. HORNÁ SÚČA	HORNÁ SÚČA VKK	59	25	6818	280	4,11	236	3,46	26	19	441
196	AGROFIN PD DOLNÝ HRIČOV	DOLNÝ HRIČOV	100	37	6783	260	3,83	223	3,29	31	10	441
197	AGRO-DRUŽSTVO TREBATICĽE	TREBATICĽE	112	61	6652	250	3,76	227	3,41	27	2	401
198	PD SVODÍN	SVODÍN	174	58	6622	249	3,76	216	3,26	25	5	429
199	DAKNA NÁMESTOVO	FARMA KLIN	85	30	6609	256	3,87	226	3,42	34	6	418
200	PD MIER DUBINNÉ	POLIAKOVCE	152	48	6603	277	4,20	227	3,44	25	22	399

Top 200 fariem 1.laktácie podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms 1. lactations milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	NÁZOV PODNIKU	CHOV - FARMA	PK KRAVY	NORM. LAKT.	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIELK. KG	BIELK.%	1. LAK. VEK M.	DNI
RANK	BREEDER	FARM	HB COWS	LACT.	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%	1. LAC. AGE M.	DAYS
1	AGROBAN S.R.O.	BÁTKA	651	137	10706	383	3,58	347	3,24	23	14
2	AGROTIP S.R.O. BELUŠA	BELUŠA	86	7	10395	390	3,75	333	3,20	27	20
3	TRENČIANSKE STANKOVCE	TRENČ.STANKOVCE VKK	309	49	10382	398	3,83	329	3,17	24	7
4	RDP MOST PRI BRATISLAVE	MOST PRI BRATISLAVE	173	20	10376	391	3,77	336	3,24	26	22
5	PD OKOČ - SOKOLEC	OKOČ	571	83	10268	413	4,02	333	3,24	23	20
6	AGROCONTRACT A.S.	MIKULÁŠ	1347	174	10229	391	3,82	326	3,19	23	23
7	PD V JUROVEJ	BAKA	1058	173	10212	386	3,78	330	3,23	21	31
8	PERNECKÁ AGRÁRNA SPOL.SRO	PRIEVALY	496	71	10199	363	3,56	325	3,19	23	22
9	PD HLOHOVEC	SASINKOVO	507	65	10199	391	3,83	339	3,32	23	19
10	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	BÁNOV	393	52	10149	371	3,66	327	3,22	25	11
11	PD ÚSVIT DUNAJSKÁ LUŽNÁ	NOVÁ LIPNICA	291	73	10083	368	3,65	322	3,19	24	12
12	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	VELKÝ LOM	342	52	10056	380	3,78	343	3,41	25	17
13	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	JASOVÁ	919	124	10045	376	3,74	332	3,31	23	10
14	ZEMEDAR, S.R.O.	POPRAD - STRÁŽE	147	26	10011	392	3,92	332	3,32	23	14
15	ROLNÍCKA SPOLOČNOSŤ, A.S.	BOTTOVO	373	84	10006	340	3,40	317	3,17	25	28
16	PPD RYBANY	VKK RYBANY	523	108	9968	349	3,50	335	3,36	24	22
17	NÁRODNÝ ŽREBČÍN, Š.P.	ŽIKAVA	125	15	9870	379	3,84	327	3,31	24	20
18	FARMA MAJČICHOV	VLČKOVCE	2971	484	9833	404	4,11	327	3,33	23	26
19	RD BZOVÍK	BZOVÍK	692	169	9768	343	3,51	316	3,24	24	25
20	FOOD FARM S.R.O.	DOLNÉ TRHOVIŠTE	519	79	9680	353	3,65	307	3,17	23	29
21	PD KUKUČÍNNOV	KUKUČÍNNOV	223	28	9672	373	3,86	316	3,27	23	14
22	PD V DOLNEJ KRUPEJ	DOLNÁ KRUPÁ 1	374	66	9657	372	3,85	327	3,39	25	3
23	PD ŽEMBEROVCE	SELEC	338	54	9623	388	4,03	327	3,40	24	30
24	PD V ŠENKVICIACH	ŠENKVICE	326	53	9555	383	4,01	302	3,16	25	2
25	PD ĎUMBIER	PODKOREŇOVÁ FARMA	312	42	9528	385	4,04	318	3,34	25	21
26	PD OČOVÁ	OČOVÁ	337	71	9528	342	3,59	311	3,26	26	13
27	VYSOKOŠKOL.POLN.PODN. SPU	OPONICE	367	39	9418	363	3,85	295	3,13	25	30
28	PVOD KOČÍN	ŠTERUSY	656	110	9397	365	3,88	315	3,35	24	29
29	PD BADÍN	BADÍN	212	25	9390	347	3,70	315	3,35	24	27
30	RAOS A.S. BOJNIČKY	DVORNÍKY	206	29	9350	356	3,81	311	3,33	22	23
31	PPD PRAŠICE V JACOVCIACH	VELUŠOVCE	266	31	9343	361	3,86	311	3,33	24	6
32	AGROSEV, SPOL. S R.O.	ŽELOBUDZA	485	55	9293	353	3,80	301	3,24	24	12
33	POD ABRAHÁM	HOSTE	315	49	9246	387	4,19	314	3,40	23	25
34	AGROTOM S.R.O.	TOMÁŠOVCE	383	34	9225	334	3,62	297	3,22	25	30
35	NOVÁ BODVA	TURNIANSKA NOVÁ VES	706	91	9200	356	3,87	305	3,32	23	16
36	HORTIP, S.R.O. STUDENEC	STUDENEC	146	29	9193	348	3,79	313	3,40	25	13
37	PD BELÁ - DULICE	BELÁ-DULICE	401	64	9185	347	3,78	312	3,40	23	5
38	PD VLÁRA NEMŠOVÁ	KLÚČOVÉ VKK	518	73	9181	341	3,71	299	3,26	24	14
39	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	N. ZÁMKY - BEŠEŇOV	361	64	9153	349	3,81	307	3,35	26	7
40	PD OČOVÁ	DÚBRAVY	292	48	9142	342	3,74	303	3,31	26	8
41	RD S. JURKOVIČA SOBOTIŠTE	SOBOTIŠTE	339	43	9109	357	3,92	309	3,39	23	6
42	PD PREDMIER	PREDMIER	130	18	9082	360	3,96	298	3,28	26	10
43	PDP VEĽKÉ UHERCE	VKK VEĽKÉ UHERCE	365	58	9075	349	3,85	311	3,43	25	11
44	PD HORNÉ OBDOKOVCE	HORNÉ OBDOKOVCE	421	66	9048	352	3,89	295	3,26	24	8
45	PPD KRÁL	KRÁL	229	35	9048	346	3,82	297	3,28	25	17
46	PD SPIŠSKÉ BYSTRÉ	SP.BYSTRÉ	298	48	9025	325	3,60	313	3,47	25	20
47	PD BZINCE POD JAVORINOU	BZINCE POD JAVORINOU	464	65	8989	335	3,73	304	3,38	23	14
48	PD HOLICE NA OSTROVE	HOLICE	236	42	8973	356	3,97	283	3,15	25	2
49	PD SKLABIŇA	ZÁBORIE	315	42	8934	328	3,67	296	3,31	26	17
50	PD ČACHTICE	ČACHTICE	268	34	8921	316	3,54	281	3,15	23	3

Top 200 fariem 1.laktácie podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms 1. lactations milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	NÁZOV PODNIKU	CHOV - FARMA	PK KRAVY	NORM. LAKT.	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIELK. KG	BIELK.%	1. LAK. VEK M.	DNI
RANK	BREEDER	FARM	HB COWS	LACT.	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%	1. LAC. AGE M.	DAYS
51	AGROPRODUKT S.R.O.	NOVÝ RUSKOV	270	36	8895	314	3,53	293	3,29	26	11
52	FARMA VÝCHODNÁ P.D.	VÝCHODNÁ	460	98	8893	332	3,73	272	3,06	24	20
53	PD KOVÁLOV	KOVÁLOV	152	19	8887	328	3,69	296	3,33	26	27
54	PD STREKOV	STREKOV	236	32	8883	367	4,13	299	3,37	23	23
55	TURIEC-AGRO, S.R.O. T.ĎUR	SLOVENSKÉ PRAVNO	629	91	8867	336	3,79	302	3,41	25	1
56	TATRA-AGROLEV, S.R.O.	LEVOČA 01	695	82	8857	340	3,84	306	3,45	26	2
57	PD VINIČNÉ-S.GROB	VINIČNÉ	155	18	8856	343	3,87	271	3,06	26	16
58	AGROTIP S.R.O. BELUŠA	RAŠOV	130	13	8855	341	3,85	286	3,23	26	10
59	MVL AGRO SRO M. CHLIEVANY	VELKÉ HOSTE	544	49	8816	331	3,75	281	3,19	23	30
60	PD PODOLIE	PODOLIE VKK	437	78	8782	324	3,69	292	3,32	23	12
61	PD LUDANICE	LUDANICE	404	86	8776	304	3,46	296	3,37	25	5
62	FIRSTFARMS AGRA M S.R.O.	PLAVECKÝ ŠTVRTOK	2413	412	8739	388	4,44	301	3,44	23	19
63	PD PRUSKÉ	BOHUNICE	437	55	8727	330	3,78	284	3,25	24	3
64	PDP VELKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	400	56	8717	349	4,00	293	3,36	23	21
65	PD VINOHR. CHOŇKOVCE	CHOŇKOVCE	272	64	8715	298	3,42	285	3,27	26	8
66	PD ČEČEJOVCE, DRUŽSTVO	PD ČEČEJOVCE, DRUŽST	229	41	8713	345	3,96	294	3,37	24	26
67	PD 'RADOŠINKA'	BEHYNCE	464	69	8683	323	3,72	297	3,42	23	25
68	PVOD MOKRANCE	MOKRANCE	174	19	8671	314	3,62	310	3,58	24	30
69	PD LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	LIPT. MIKULÁŠ	201	39	8658	312	3,60	280	3,23	27	11
70	AT DUNAJ S.R.O.	DUBNÍK	678	83	8643	331	3,83	289	3,34	22	27
71	PD BŮČ	PD BŮČ	377	62	8629	312	3,62	284	3,29	25	10
72	PD ZAVAR	DOLNÉ LOVČICE	371	39	8628	323	3,74	286	3,31	24	23
73	PD SOKOLCE	SOKOLCE	752	130	8628	326	3,78	298	3,45	22	21
74	PD DEVIO NOVÉ SADY	ČAB	619	114	8623	336	3,90	286	3,32	25	3
75	PD V SMOLENICIACH	SMOLENICE 1	235	26	8620	319	3,70	282	3,27	26	2
76	ŠKH BŮŠLAK, S.R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	557	78	8615	323	3,75	275	3,19	26	6
77	PD 'RADOŠINKA'	VKK VELKÉ RIPŇANY	441	68	8608	332	3,86	294	3,42	23	14
78	PD DOBRÁ NIVA, A.S.	SÁSA	928	152	8588	318	3,70	297	3,46	25	16
79	PD DEVIO NOVÉ SADY	ŠURIANKY	332	76	8573	326	3,80	282	3,29	25	9
80	AGROSEV, SPOL. S R.O.	DETVA	296	66	8565	330	3,85	291	3,40	25	16
81	AGROVIT BRANISKO S.R.O.	ŠIROKÉ	194	21	8559	353	4,12	292	3,41	24	17
82	AGRO HOŠŤOVCE S.R.O.	CHYZEROVCE I	341	51	8520	340	3,99	294	3,45	25	20
83	RUPOS S.R.O. RUŽINDOL	RUŽINDOL	228	36	8519	330	3,87	277	3,25	25	2
84	PD LUDROVÁ	LIPT.ŠTIAVNICA	380	19	8434	353	4,19	289	3,43	26	26
85	POL.DRUŽ.DRAVCE	DRAVCE	123	14	8429	256	3,04	281	3,33	34	19
86	PD MOJMÍROVCE	POLNÝ KESOV	267	37	8402	314	3,74	280	3,33	25	7
87	PD CHYNORANY	KRUŠOVCE	389	41	8400	308	3,67	276	3,29	23	17
88	AGROCOOP, A.S. IMEL	AGROCOOP IMEL A.S.	451	41	8385	393	4,69	278	3,32	24	6
89	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO TRNAVA	ŠH TRNAVA	76	7	8375	342	4,08	271	3,24	24	21
90	AGROPODNIK SLAMOZ, S.R.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	242	32	8373	306	3,65	279	3,33	28	17
91	DRUŽSTVO AGROPLUS PREŠOV	RUSKÁ NOVÁ VES	106	12	8349	308	3,69	270	3,23	25	10
92	PVOD DRAHOVCE	DRAHOVCE	150	32	8347	322	3,86	279	3,34	26	9
93	AGRIMPEX DRUŽSTVO TRSTICE	TRSTICE	303	47	8296	320	3,86	264	3,18	25	8
94	PD CHYNORANY	CHYNORANY	486	64	8271	316	3,82	280	3,39	24	20
95	AGRIA LIPT. ONDREJ, A.S.	JAKUBOVANY	179	17	8269	301	3,64	287	3,47	27	25
96	PD V TOMÁŠOVE	TOMÁŠOV	81	17	8239	324	3,93	280	3,40	26	14
97	AGRO-INSEMAS S.R.O.	VELKÁ NAD IPLOM	134	12	8218	319	3,88	291	3,54	24	13
98	PD BUDMERICE	BUDMERICE	291	53	8205	319	3,89	259	3,16	24	3
99	PD JASENOVÁ	JASENOVÁ	92	7	8192	234	2,86	200	2,44	31	1
100	AFG, S.R.O. TURČ. TEPLICE	DOLNÁ ŠTUBŇA	462	63	8159	325	3,98	275	3,37	26	3

Top 200 fariem 1.laktácie podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms 1. lactations milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	NÁZOV PODNIKU	CHOV - FARMA	PK KRAVY	NORM. LAKT.	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIELK. KG	BIELK.%	1. LAK. VEK M.	DNI
RANK	BREEDER	FARM	HB COWS	LACT.	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%	1. LAC. AGE M.	DAYS
101	PD DOLNÝ LOPAŠOV	DOLNÝ LOPAŠOV	194	28	8148	327	4,01	274	3,36	25	2
102	PD PRESELANY	PRESELANY	228	21	8140	302	3,71	262	3,22	25	11
103	PD MAGURA ZBOROV	STEBNÍK	162	13	8118	331	4,08	287	3,54	24	24
104	PD VAJNORY	VAJNORY	181	20	8109	313	3,86	279	3,44	27	26
105	MEDZIČILIZIE, A. S.	ŇÁRAD	600	142	8101	301	3,72	265	3,27	26	8
106	PD STARÁ TURÁ	STARÁ TURÁ VKK	160	29	8067	278	3,45	268	3,32	26	19
107	RD LIPTOVSKÁ KOKAVA	LIPTOVSKÁ KOKAVA	292	44	8037	301	3,75	272	3,38	24	28
108	PD SO SÍDL.V JAROVNICA	JAROVNICE	169	8	8027	308	3,84	278	3,46	23	29
109	MEGART, A.S. ZEM. OLČA	MEGART A.S.	326	34	8024	298	3,71	268	3,34	28	26
110	PD DRAŽKOVCE	DRAŽKOVCE	219	19	8021	302	3,77	279	3,48	26	30
111	PD VEĽKÉ ZÁLUŽIE	VEĽKÉ ZÁLUŽIE	79	8	8008	287	3,58	271	3,38	25	4
112	PD PIEŠŤANY	PIEŠŤANY	111	19	7992	285	3,57	261	3,27	25	3
113	PD TRENČÍN - SOBLAHOV	SOBLAHOV	211	21	7992	306	3,83	277	3,47	23	7
114	PVOD KOČÍN	ŠTERUSY	107	40	7988	315	3,94	275	3,44	25	15
115	PD HORNÉ DUBOVÉ-NAHÁČ	NAHÁČ	295	41	7986	306	3,83	272	3,41	24	10
116	VIKARTOVSKÁ AGRÁRNA SPOL.	VIKARTOVCE	293	34	7981	294	3,68	262	3,28	30	2
117	PD VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	298	36	7977	296	3,71	264	3,31	23	13
118	PD TOPOLNICA V KAJALI	KAJAL	169	33	7971	298	3,74	262	3,29	24	3
119	ŠPP, N.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	71	3	7962	262	3,29	246	3,09	43	9
120	PPD KOMJATICE	KOMJATICE	335	43	7959	292	3,67	265	3,33	24	19
121	PPD BARDEJOV	RICHVALD	256	4	7958	284	3,57	253	3,18	24	28
122	AGRO - RACIO S.R.O.	LUBELA	591	79	7927	340	4,29	275	3,47	26	22
123	PD LISKOVÁ - SLIAČE	STREDNÝ SLIAČ	252	46	7923	285	3,60	267	3,37	31	23
124	AGRO-COOP KLÁTOVA N. VES	BOŠANY	374	51	7922	290	3,66	260	3,28	24	26
125	AGROTOM FARMA LEHÔTKA	LEHÔTKA	118	10	7922	302	3,81	272	3,43	26	22
126	RYBÁROVA FARMA	RYBÁROVA FARMA	428	49	7920	282	3,56	256	3,23	27	5
127	PD LÚČ NA OSTROVE	LÚČ NA OSTROVE	199	39	7918	312	3,94	274	3,46	25	6
128	PD PEDER	PEDER	215	25	7895	292	3,70	265	3,36	29	27
129	PD DUBNICA NAD VÁHOM	KLOBUŠICE	196	41	7870	311	3,95	271	3,44	24	4
130	PD SLATINA NAD BEBRAVOU	SLATINA N. BEBRAVOU	381	55	7837	298	3,80	251	3,20	23	4
131	PD MAGURA ZBOROV	CHMELOVÁ	148	26	7824	318	4,06	283	3,62	24	6
132	PD LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	ZÁVAŽNÁ PORUBA	212	23	7793	328	4,21	261	3,35	28	16
133	PD TRÍBEČ NITR. STREDA	SOLČANY	294	42	7788	295	3,79	260	3,34	24	26
134	PD HRANOVNICA	HRANOVNICA	371	52	7771	293	3,77	269	3,46	25	23
135	PD ZAVAR	BRESTOVANY	230	40	7767	287	3,70	260	3,35	25	5
136	PD LIKAVKA	MARTINČEK	128	11	7761	312	4,02	279	3,59	31	5
137	PD SMREČANY	ŽIAR	226	26	7759	295	3,80	275	3,54	27	26
138	PD PAŇOVCE	PAŇOVCE	129	24	7755	291	3,75	264	3,40	27	29
139	PDP VEĽKÉ KOSTOLANY	VEĽKÉ KOSTOLANY	164	31	7751	261	3,37	253	3,26	24	3
140	PD SILADICE	SILADICE	270	37	7727	309	4,00	248	3,21	24	1
141	PD MAGURA ZBOROV	ZBOROV	258	55	7717	313	4,06	273	3,54	24	9
142	PD ZEMNÉ	VKK ZEMNÉ	258	38	7704	303	3,93	253	3,28	28	20
143	PD LOZORNO	LOZORNO	235	29	7694	320	4,16	252	3,28	29	5
144	AGROMARKT NÝROVCE S.R.O.	NÝROVCE	156	18	7691	299	3,89	253	3,29	25	12
145	MVL AGRO SRO M. CHLIEVANY	MALÉ CHLIEVANY	284	101	7674	295	3,84	251	3,27	23	7
146	AD ORAVSKÁ PORUBA	ORAVSKÁ PORUBA	141	13	7671	333	4,34	270	3,52	29	26
147	ROD SEČOVSKÁ POLIANKA	SEČ.POLIANKA	209	34	7583	282	3,72	260	3,43	25	13
148	AGRO DRUŽSTVO, RAPOVCE	MULKA	158	13	7579	303	4,00	244	3,22	29	28
149	PD KOMOČA	KOMOČA	194	25	7574	322	4,25	257	3,39	23	30
150	PROD BOBROV	BOBROV	338	77	7574	287	3,79	259	3,42	27	22

Top 200 fariem 1.laktácie podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 TOP 200 farms 1. lactations milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	NÁZOV PODNIKU	CHOV - FARMA	PK KRAVY	NORM. LAKT.	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIELK. KG	BIELK.%	1. LAK. VEK M.	DNI
RANK	BREEDER	FARM	HB COWS	LACT.	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%	1. LAC. AGE M.	DAYS
151	AGRO PLUS S.R.O. BUDIMÍR	BUDIMÍR	73	23	7569	264	3,49	253	3,34	27	21
152	AGRODAN, S.R.O.	AGRODAN, KOŠ	267	41	7563	325	4,30	264	3,49	25	27
153	PD SO SÍDLOM V LOKCI	LOKCA	97	1	7490	252	3,36	244	3,26	35	5
154	RD VAVREČKA-ŤAPEŠOVO	VAVREČKA	182	25	7445	297	3,99	239	3,21	25	17
155	ARVUM, POLNOHOSP.DRUŽSTVO	VRAKÚŇ	314	69	7411	356	4,80	254	3,43	33	10
156	PD KVAČANY	LIPTOVSKÉ KVAČANY	124	12	7392	299	4,04	259	3,50	29	18
157	AGRIA LIPT. ONDREJ, A.S.	JAMNÍK	198	44	7305	282	3,86	250	3,42	27	19
158	PD MELČICE - LIESKOVÉ	IVANOVCE VKK	322	50	7289	270	3,70	238	3,27	23	21
159	PD PRIBETA	PRIBETA FA Č.2	178	30	7287	296	4,06	240	3,29	30	1
160	PD KOLÁROVO	VELKÝ OSTROV	420	58	7279	301	4,14	242	3,32	24	17
161	POLNOCHOV S.R.O. BLESOVCE	BLESOVCE	116	11	7262	270	3,72	249	3,43	22	30
162	FYZOKOL S.R.O.ČIERNY BROD	ČIERNY BROD Č.450	181	34	7260	279	3,84	232	3,20	23	24
163	PD BOŠÁCA	BOŠÁCA VKK	220	21	7213	281	3,90	253	3,51	24	29
164	PD MALŽENICE	MALŽENICE	189	37	7202	285	3,96	237	3,29	25	7
165	RD DOVALOVO	DOVALOVO	255	34	7200	304	4,22	249	3,46	25	21
166	RD VAVREČKA-ŤAPEŠOVO	ŤAPEŠOVO	209	15	7132	280	3,93	232	3,25	24	23
167	A-K-T NATURAL	ČIERNA VODA	127	22	7105	288	4,05	236	3,32	25	22
168	AGRIA LIPT. ONDREJ, A.S.	LIPT.ONDREJ	217	64	7097	273	3,85	242	3,41	26	24
169	PD SENOHRAD	SENOHRAD	131	19	7087	295	4,16	241	3,40	25	17
170	PD TRSTENÍK	TRSTENÁ	347	41	7048	271	3,85	242	3,43	29	19
171	RD V SELCIACH	SELCE	103	19	7001	294	4,20	223	3,19	31	16
172	L-K SERVIS,SRO PART.LUPČA	PARTIZÁNSKA LUPČA	194	29	6954	281	4,04	239	3,44	27	21
173	PD PODUNAJSKÉ BISKUPICE	PODUNAJSKÉ BISKUPICE	165	23	6914	262	3,79	225	3,25	29	1
174	AGROPEX S.R.O.	OBECKOV	90	8	6880	288	4,19	241	3,50	25	21
175	POLNOFARMA MOGBI SPOL.SRO	HRACHOVO	119	28	6834	265	3,88	238	3,48	24	5
176	PD DOJČ	VKK DOJČ	151	12	6820	260	3,81	232	3,40	25	28
177	PPD TRHOVÉ MÝTO	TRHOVÁ HRADSKÁ	362	58	6777	309	4,56	214	3,16	25	16
178	PD KRÁSIN DOLNÁ SÚČA	DOLNÁ SÚČA VKK	243	28	6752	270	4,00	225	3,33	26	7
179	RD HRON SLOVENSKÁ LUPČA	SLOVENSKÁ LUPČA	103	8	6703	260	3,88	230	3,43	26	24
180	PD RADOŠOVCE	VIESKA	486	76	6672	280	4,20	229	3,43	27	24
181	RD BLIŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	101	14	6670	289	4,33	228	3,42	25	7
182	RD HYBE	HYBE	304	41	6617	266	4,02	230	3,48	30	12
183	PPD TRSTÍN	TRSTÍN	118	24	6590	278	4,22	221	3,35	24	28
184	SHR LAZOVÝ, PREČÍN	PREČÍN	46	7	6538	275	4,21	225	3,44	30	22
185	AGROFIN PD DOLNÝ HRIČOV	DOLNÝ HRIČOV	100	15	6534	253	3,87	214	3,28	31	10
186	PD BOBOT-HORŇANY	HORŇANY	223	26	6519	267	4,10	220	3,37	28	1
187	AGRONOVA LIPTOV, S.R.O.	PROSIEK	163	63	6464	249	3,85	220	3,40	30	29
188	PD SVODÍN	SVODÍN	174	21	6406	243	3,79	210	3,28	25	5
189	JAKOS KOSTOLIŠTE, A. S.	KOSTOLIŠTE	196	27	6356	250	3,93	208	3,27	23	25
190	RD V PRIBYLINĽE	PRIBYLINA	270	39	6269	263	4,20	214	3,41	29	12
191	PD ZÁMOSTIE TRENČÍN	ZÁBLATIE VKK	187	34	6228	261	4,19	222	3,56	22	14
192	AGROTOP TOPOLNÍKY, A.S.	TOPOLNÍKY	406	66	6208	272	4,38	217	3,50	25	4
193	PD TRNAVA	PD TRNAVA	152	14	6203	262	4,22	208	3,35	25	22
194	PIAL-AGRO, S.R.O.	DOLNÝ PIAL	89	14	6103	292	4,78	211	3,46	29	4
195	DAKNA NÁMESTOVO	FARMA KLIN	85	9	6091	238	3,91	210	3,45	34	6
196	AGRO-DRUŽSTVO TREBATICĽE	TREBATICĽE	112	20	6055	241	3,98	205	3,39	27	2
197	LADISLAV KULKA VK & SPOL.	GABOLTOV	83	4	6008	276	4,59	202	3,36	26	21
198	RD V PLAVNICI	PLAVNICA	250	43	5964	222	3,72	185	3,10	34	6
199	DP 'BIODRUŽSTVO' SMILNO	SMILNO	95	2	5894	232	3,94	207	3,51	29	9
200	MBL S.R.O. LUBINA	LUBINA	150	9	5892	225	3,82	180	3,05	29	16

Top 200 kráv podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 Top 200 cows milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	ČÍSLO KRAVY	PODNIK	PK	OTEC	LAK.	OTELENIE	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIEL. KG	BIEL.%
RAN.	EAR NUMBER	BREEDER	HB	SIRE	LAC.	CALVING	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%
1	SK000812219305	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	HA	DEMARC RANCH	03	19.07.2018	17562	606	3,45	578	3,29
2	SK000812306062	FARMA MAJCICHOV	HA	MISTY SPRINGS SUPERSONIC-ET	03	12.07.2018	17527	655	3,74	508	2,90
3	SK000812212688	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	KOEPEON 7799 KAPO	03	26.03.2018	17323	639	3,69	572	3,30
4	SK000812562050	AGROBAN S.R.O.	HA	SOUTHLAND DELANO	02	09.08.2018	16624	575	3,46	531	3,19
5	SK000812033073	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	HA	CHORUSIC KEKS-ET	04	06.08.2018	16371	502	3,06	504	3,08
6	SK000812126736	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HA	GRAF-ACRES MORRELL-ET	03	24.07.2018	16306	628	3,85	477	2,93
7	SK000812108725	PD OČOVÁ	HA	BOMAZ OMAN KRAMER 561-ET	03	21.08.2018	16199	481	2,97	539	3,33
8	SK000812306050	FARMA MAJCICHOV	HB	MAINSTREAM MANIFOLD	03	01.05.2018	16138	727	4,51	489	3,03
9	SK000812176367	FARMA MAJCICHOV	HA	KINGS-RANSOM T DOMINGO-ET	04	19.07.2018	16111	472	2,93	509	3,16
10	SK000801550901	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	LOT-O-ROK OMAN JAKE-ET	04	02.04.2018	16096	527	3,27	486	3,02
11	SK000801484535	AGROCONTRACT A.S.	HA	TOMLU OMAN DOTSON-ET	04	30.07.2018	16093	521	3,24	467	2,90
12	SK000812212645	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	RONLEE SUPER DEAN-ET	03	07.03.2018	16000	546	3,41	525	3,28
13	SK000812271013	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	03	09.08.2018	15900	535	3,37	501	3,15
14	SK000812401480	RD BZOVÍK	HB	DOBROININ RUSTY-ET	02	15.08.2018	15824	441	2,79	486	3,07
15	SK000812270049	PERNECKÁ AGRÁRNA SPOL.SRO	HA	ZIMMERVIEW SHOTTLE JT-ET	03	01.08.2018	15819	528	3,34	463	2,93
16	SK000812450206	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HC	ELWOOD-ET	02	15.07.2018	15793	790	5,00	524	3,32
17	SK000801202108	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	KINGS-RANSOM WARRANT	06	14.08.2018	15753	630	4,00	503	3,19
18	SK000812240680	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	EMERALD-ACR-SA T-BAXTER	03	07.06.2018	15746	584	3,71	466	2,96
19	SK000812528732	AGROCONTRACT A.S.	HA	COGENT DIEGO-ET	01	22.05.2018	15744	545	3,46	478	3,03
20	SK000812030398	AGROCONTRACT A.S.	HA	GRAF-ACRES MORRELL-ET	04	04.04.2018	15707	750	4,77	541	3,44
21	SK000812289315	AGROBAN S.R.O.	HA	KOEPEON 7799 KAPO	03	26.06.2018	15662	507	3,24	518	3,31
22	SK000812472619	AGROCONTRACT A.S.	HA	SPRINGWAY BLVR CHASE-ET	02	07.06.2018	15657	618	3,95	452	2,89
23	SK000812461770	FARMA MAJCICHOV	HA	SANDY-VALLEY STARRING-ET	02	23.04.2018	15645	580	3,70	482	3,08
24	SK000801500991	PROD BOBROV	HB	GALAXY EXACT	04	21.04.2018	15642	461	2,95	477	3,05
25	SK000812292815	PD HLOHOVEC	HA	MERTENS-ET	03	31.07.2018	15641	622	3,97	518	3,31
26	SK000812270763	PD V JUROVEJ	HA	CHORUSIC KEKS-ET	03	09.08.2018	15605	497	3,19	482	3,09
27	SK000812339834	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	COYNE-FARMS BOLTON DOM-ET	02	09.03.2018	15579	563	3,62	493	3,16
28	SK000812472569	AGROCONTRACT A.S.	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	02	22.08.2018	15569	691	4,44	526	3,38
29	SK000812339891	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	02	22.06.2018	15513	558	3,59	465	3,00
30	SK000812450010	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HA	ELWOOD-ET	02	22.04.2018	15512	608	3,92	525	3,39
31	SK000812187578	AGROCONTRACT A.S.	HA	ENSENADA TABOO PLANET-ET	04	22.04.2018	15499	780	5,03	505	3,26
32	SK000812300602	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HC	ELWOOD-ET	03	07.06.2018	15434	683	4,42	518	3,35
33	SK000812212627	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	DE-SU GILLESPIE-ET	03	04.03.2018	15413	522	3,39	468	3,04
34	SK000812258317	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HA	GRAF-ACRES MORRELL-ET	03	13.08.2018	15412	581	3,77	534	3,47
35	SK000812472503	AGROCONTRACT A.S.	HA	DE-SU GILLESPIE-ET	02	29.05.2018	15401	570	3,70	489	3,17
36	SK000812318768	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	HA	MORSAN BORIS	02	13.06.2018	15397	546	3,55	483	3,14
37	SK000812379276	PD ĎUMBIER	HB	GENY	02	15.04.2018	15385	620	4,03	471	3,06
38	SK000812174873	FARMA MAJCICHOV	HA	ANDERSTUP PLANET FAME	04	27.07.2018	15377	618	4,02	438	2,85
39	SK000812318760	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	HA	NORMANNA BUCKEYE SUBLIME	02	10.06.2018	15377	428	2,79	498	3,24
40	SK000812240675	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	SYNERGY ALTAJENKINS	03	21.08.2018	15375	612	3,98	490	3,19
41	SK000812187591	AGROCONTRACT A.S.	HA	ENSENADA TABOO PLANET-ET	04	10.06.2018	15375	677	4,40	484	3,15
42	SK000812269831	AGROTOM S.R.O.	HC	ILDY	02	07.04.2018	15363	429	2,79	508	3,31
43	SK000812360843	AGROBAN S.R.O.	HA	CHAMPION KING ELSON 1-ET	02	26.04.2018	15349	509	3,31	513	3,34
44	SK000812431470	TURIEC-AGRO, S.R.O. T.ĎUR	HA	KOEPEON 7799 KAPO	01	04.04.2018	15348	472	3,08	446	2,91
45	SK000812450140	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HC	ELWOOD-ET	02	22.05.2018	15343	543	3,54	527	3,44
46	SK000801398747	FARMA MAJCICHOV	HC	R BANGKOK	05	09.03.2018	15341	721	4,70	456	2,97
47	SK000801439785	FARMA MAJCICHOV	HA	O-BEE KRUSADER-ET	04	10.04.2018	15304	625	4,08	473	3,09
48	SK000812273430	AGROCONTRACT A.S.	HA	DE-SU 521 BOOKEM-ET	02	14.03.2018	15303	445	2,91	468	3,06
49	SK000812401311	PD OČOVÁ	HA	COGENT DESTINY-ET	02	19.08.2018	15289	442	2,89	412	2,70
50	SK000801487933	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	HA	GALAXY EXACT	04	26.03.2018	15281	566	3,70	469	3,07

Top 200 kráv podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 Top 200 cows milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	ČÍSLO KRAVY	PODNIK	PK	OTEC	LAK.	OTELENIE	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIEL. KG	BIEL.%
RAN.	EAR NUMBER	BREEDER	HB	SIRE	LAC.	CALVING	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT.%	PROT.%
51	SK000812287797	FARMA MAJCICHOV	HA	DKR NIAGRA ALBEN-ET	03	15.05.2018	15268	583	3,82	472	3,09
52	SK000812098357	POD ABRAHÁM	HA	KOEPON 7799 KAPO	02	10.04.2018	15264	519	3,40	440	2,89
53	SK000812360119	AGROBAN S.R.O.	HA	CURTISMILL INCREDIBLE-ET	02	18.03.2018	15255	453	2,97	484	3,18
54	SK000812472653	AGROCONTRACT A.S.	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	18.08.2018	15253	743	4,87	516	3,39
55	SK000812116097	PD OČOVÁ	HA	GANACHE	02	04.03.2018	15239	439	2,88	478	3,14
56	SK000812039280	FARMA MAJCICHOV	HA	SANDY-VALLEY ANDERSON-ET	04	20.03.2018	15236	639	4,20	476	3,12
57	SK000812462194	FARMA MAJCICHOV	HA	KINGS-RANSOM ERDMAN CRI-ET	02	25.07.2018	15235	603	3,96	511	3,35
58	SK000812269456	AGROTOM S.R.O.	HC	HAERTSFELD	03	03.04.2018	15227	537	3,53	487	3,20
59	SK000812339949	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	02	17.03.2018	15226	563	3,70	500	3,29
60	SK000812109733	FOOD FARM S.R.O.	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	03	13.07.2018	15203	477	3,14	441	2,90
61	SK000812472732	AGROCONTRACT A.S.	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	22.06.2018	15202	549	3,61	489	3,21
62	SK000801589032	PVOD KOČÍN	HA	ART-ACRES MTOTO DOUG 444-ET	04	14.03.2018	15201	523	3,44	445	2,93
63	SK000812450038	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HC	XX000000000000	02	16.06.2018	15178	580	3,82	528	3,48
64	SK000812098376	POD ABRAHÁM	HA	ORLIN-ET	02	11.06.2018	15172	530	3,49	448	2,95
65	SK000812292806	PD HLOHOVEC	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	08.07.2018	15144	567	3,74	498	3,29
66	SK000801248504	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HB	TIMOLEON-ET	05	24.03.2018	15143	524	3,46	454	3,00
67	SK000812174665	FARMA MAJCICHOV	HA	SANDY-VALLEY DEPUTY-ET	04	16.07.2018	15141	517	3,42	442	2,92
68	SK000812447042	FOOD FARM S.R.O.	HA	SOUTHLAND DELANO	02	05.06.2018	15133	462	3,05	446	2,95
69	SK000812232520	AGROBAN S.R.O.	HA	COGENT TWIST-ET	03	21.05.2018	15133	634	4,19	520	3,44
70	SK000801584202	FARMA MAJCICHOV	HA	SANDY-VALLEY DEPUTY-ET	05	21.06.2018	15128	514	3,40	465	3,08
71	SK000812478647	PD V JUROVEJ	HA	DG MYRACHIP-ET	02	30.07.2018	15116	475	3,14	462	3,06
72	SK000812547039	PD HLOHOVEC	HA	SANDY-VALLEY STARRING-ET	02	10.08.2018	15102	527	3,49	481	3,18
73	SK000801584117	FARMA MAJCICHOV	HB	WOODMARSH METALIC-ET	04	25.05.2018	15093	710	4,70	464	3,07
74	SK000812461987	FARMA MAJCICHOV	HA	SPRINGWAY BLVR CHASE-ET	02	23.08.2018	15089	545	3,61	480	3,18
75	SK000812277157	PD V JUROVEJ	HA	AGRAS JEEP-ET	03	25.08.2018	15073	539	3,58	460	3,05
76	SK000812306340	FARMA MAJCICHOV	HA	MAINSTREAM MANIFOLD	03	15.03.2018	15071	583	3,87	481	3,19
77	SK000812360055	AGROBAN S.R.O.	HA	DKR EMILE	02	21.04.2018	15066	465	3,09	497	3,30
78	SK000812287673	FARMA MAJCICHOV	HA	MEL-CREST ALTARAZOR	03	29.03.2018	15061	653	4,33	454	3,01
79	SK000812061791	FOOD FARM S.R.O.	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	03	04.07.2018	15044	538	3,57	482	3,20
80	SK000812360021	AGROBAN S.R.O.	HA	O-COSMOPOLITAN-ET	03	09.07.2018	15032	582	3,87	502	3,34
81	SK000812270685	PD V JUROVEJ	HA	ANDERSTUP PLANET FAME	03	22.07.2018	15023	494	3,29	451	3,00
82	SK000812300642	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HB	J&G MALANDO	03	05.07.2018	15014	600	3,99	534	3,55
83	SK000801550948	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	HAMMER-CREEK GOLD KOLTON-ET	04	03.06.2018	15012	507	3,38	502	3,35
84	SK000812335150	PD V JUROVEJ	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	22.07.2018	15002	480	3,20	449	2,99
85	SK000812292887	PD HLOHOVEC	HA	COGENT DESTINY-ET	03	19.08.2018	14996	459	3,06	456	3,04
86	SK000801487387	FARMA MAJCICHOV	HA	KINGS-RANSOM T DOMINGO-ET	05	04.08.2018	14966	615	4,11	448	2,99
87	SK000812273255	AGROCONTRACT A.S.	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	29.06.2018	14963	639	4,27	415	2,77
88	SK000812394928	FARMA MAJCICHOV	HA	DONNANDALE JUGGERNAUT-ET	02	19.08.2018	14957	513	3,43	482	3,22
89	SK000812472523	AGROCONTRACT A.S.	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	15.03.2018	14951	574	3,84	442	2,95
90	SK000801463035	POD ABRAHÁM	HA	GALAXY EXACT	03	02.07.2018	14938	636	4,25	447	2,99
91	SK000812491515	PD HLOHOVEC	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	02	11.04.2018	14938	495	3,31	450	3,01
92	SK000812292743	PD HLOHOVEC	HA	GLEN-D-HAVEN BANDO-ET	03	01.05.2018	14928	554	3,71	450	3,01
93	SK000812273033	AGROCONTRACT A.S.	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	03	09.05.2018	14925	630	4,22	460	3,08
94	SK000812029072	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	AGROCONTRACT DYNAMITE ERIK	03	27.04.2018	14915	462	3,10	454	3,05
95	SK000812450088	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HC	ELWOOD-ET	02	07.05.2018	14915	493	3,30	488	3,27
96	SK000801559752	AGROCONTRACT A.S.	HA	DIEPENHOEK ALTAFIGHTER	04	03.03.2018	14913	606	4,06	456	3,06
97	SK000812462030	FARMA MAJCICHOV	HA	SANDY-VALLEY STARRING-ET	02	25.04.2018	14911	557	3,73	456	3,06
98	SK000812136967	AGROCONTRACT A.S.	HA	DIAMOND-OAK FROSTY-ET	03	15.06.2018	14906	536	3,60	450	3,02
99	SK000812112227	PD DOBRÁ NIVA, A.S.	HA	ZELIV ICHANT	03	08.08.2018	14898	463	3,10	522	3,50
100	SK000812445229	PPD KOMJATICE	HA	GASPARDY	02	14.06.2018	14893	456	3,06	470	3,16

Top 200 kráv podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 Top 200 cows milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	ČÍSLO KRAVY	PODNIK	PK	OTEC	LAK	OTELENIE	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIEL. KG	BIEL.%
RAN.	EAR NUMBER	BREEDER	HB	SIRE	LAC.	CALVING	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%
101	SK000812180358	PD V JUROVEJ	HA	GROENHILDE MALCOLM	02	26.07.2018	14875	501	3,37	460	3,09
102	SK000812308542	PD VLÁRA NEMŠOVÁ	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	06.08.2018	14873	508	3,42	459	3,09
103	SK000812472667	AGROCONTRACT A.S.	HA	SPRINGWAY BLVR CHASE-ET	02	26.07.2018	14869	575	3,87	473	3,18
104	SK000801487260	FARMA MAJCICHOV	HA	SANDY-VALLEY DEPUTY-ET	04	19.04.2018	14861	722	4,86	494	3,33
105	SK000812461605	FARMA MAJCICHOV	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	18.07.2018	14857	611	4,11	455	3,06
106	SK000812273389	AGROCONTRACT A.S.	HA	CHAMPION KING ELSON 1-ET	03	31.07.2018	14855	690	4,65	471	3,17
107	SK000812131291	AGROBAN S.R.O.	HA	COGENT AZURE-ET	04	29.03.2018	14855	447	3,01	471	3,17
108	SK000812269882	AGROTOM S.R.O.	HA	LITHIUM	02	12.06.2018	14845	465	3,13	467	3,14
109	SK000812199187	PD HLOHOVEC	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	14.08.2018	14833	539	3,63	482	3,25
110	SK000812401280	AGROSEV, SPOL. S R.O.	HA	ZIMMERVIEW SHOTTLE JT-ET	02	05.03.2018	14833	443	2,99	454	3,06
111	SK000812061737	FOOD FARM S.R.O.	HA	MAINSTREAM MANIFOLD	03	16.06.2018	14832	457	3,08	462	3,11
112	SK000801584222	FARMA MAJCICHOV	HC	R BANGKOK	04	26.06.2018	14828	686	4,63	506	3,41
113	SK000812160261	AGROCONTRACT A.S.	HA	OSTERTIN MAGUA P-ET	03	15.07.2018	14816	678	4,57	496	3,35
114	SK000812562077	AGROBAN S.R.O.	HA	DG MYRACHIP-ET	02	27.07.2018	14810	440	2,97	441	2,98
115	SK000812335192	PD V JUROVEJ	HC	VATLAND MAUSER-ET	02	28.07.2018	14806	528	3,57	486	3,28
116	SK000812674567	FARMA MAJCICHOV	HB	DE-SU GILLESPIY-ET	01	19.05.2018	14803	505	3,41	467	3,15
117	SK000812116371	RD BZOVÍK	HA	GENY	02	24.04.2018	14793	468	3,17	471	3,19
118	SK000812306353	FARMA MAJCICHOV	HA	MISTY SPRINGS SUPERSONIC-ET	03	30.05.2018	14792	677	4,57	488	3,30
119	SK000812401448	RD BZOVÍK	HA	DOBROININ RUSTY-ET	02	21.07.2018	14790	487	3,29	494	3,34
120	SK000812389319	PD V JUROVEJ	HA	GANACHE	02	29.07.2018	14782	570	3,86	485	3,28
121	SK000812472643	AGROCONTRACT A.S.	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	02	21.06.2018	14781	529	3,58	499	3,38
122	SK000812287971	FARMA MAJCICHOV	HA	DKR NIAGRA ALBEN-ET	03	24.03.2018	14778	606	4,10	466	3,15
123	SK000812271200	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	03	15.08.2018	14771	492	3,33	439	2,97
124	SK000812039370	FARMA MAJCICHOV	HB	KINGS-RANSOM T DOMINGO-ET	04	17.03.2018	14770	621	4,20	456	3,09
125	SK000812462135	FARMA MAJCICHOV	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	22.08.2018	14766	566	3,83	461	3,12
126	SK000812273178	AGROCONTRACT A.S.	HA	SANDY-VALLEY KNIGHT-ET	03	16.07.2018	14766	665	4,50	500	3,38
127	SK000801532071	FOOD FARM S.R.O.	HA	WOODMARSH METALIC-ET	04	27.04.2018	14763	513	3,47	406	2,75
128	SK000812387895	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	KOEPON 7799 KAPO	02	10.08.2018	14760	552	3,74	493	3,34
129	SK000801308040	AT DUNAJ S.R.O.	HA	GENOS GAVOR	04	15.04.2018	14757	429	2,91	442	3,00
130	SK000812384012	TREŇČIANSKE STANKOVCE	HA	MORNINGVIEW ARMSTRONG-ET	02	31.03.2018	14750	474	3,21	471	3,19
131	SK000812075828	PD V DOLNEJ KRUPEJ	HA	WELCOME GENOMICS-ET	02	04.03.2018	14713	516	3,50	485	3,30
132	SK000812240490	PD V JUROVEJ	HA	ORLIN-ET	03	06.07.2018	14710	547	3,72	457	3,11
133	SK000812526704	PERNEČKÁ AGRÁRNA SPOL.SRO	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	30.06.2018	14704	456	3,10	443	3,01
134	SK000812271602	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	HENDEL BIGSTONE-ET	03	20.06.2018	14704	545	3,71	453	3,08
135	SK000812477075	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	DE-SU 11236 BALISTO-ET	02	14.08.2018	14699	442	3,01	454	3,09
136	SK000812030472	AGROCONTRACT A.S.	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	04	05.08.2018	14690	591	4,02	433	2,95
137	SK000812334337	AGROCONTRACT A.S.	HA	COGENT DIEGO-ET	02	12.08.2018	14680	523	3,56	469	3,20
138	SK000812395014	PD DOJČ	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	05.08.2018	14679	498	3,40	427	2,91
139	SK000812289289	AGROBAN S.R.O.	HA	O-COSMOPOLITAN-ET	03	24.03.2018	14678	514	3,50	456	3,11
140	SK000812360072	AGROBAN S.R.O.	HA	COGENT TWIST-ET	02	05.03.2018	14678	531	3,62	459	3,13
141	SK000812394925	FARMA MAJCICHOV	HA	DONNANDALE JUGGERNAUT-ET	02	21.06.2018	14673	459	3,13	480	3,27
142	SK000812160299	AGROCONTRACT A.S.	HA	COGENT DESTINY-ET	03	28.08.2018	14672	583	3,97	467	3,18
143	SK000812389312	PD V JUROVEJ	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	19.03.2018	14670	465	3,17	410	2,79
144	SK000812187599	AGROCONTRACT A.S.	HA	MORNINGVIEW ARMSTRONG-ET	04	15.08.2018	14669	600	4,09	428	2,92
145	SK000812477026	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	DE-SU 11236 BALISTO-ET	02	30.06.2018	14666	398	2,71	484	3,30
146	SK000812562006	AGROBAN S.R.O.	HA	SOUTHLAND DELANO	02	21.07.2018	14664	466	3,18	484	3,30
147	SK000812271038	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	03	22.07.2018	14656	571	3,90	493	3,36
148	SK000812287746	FARMA MAJCICHOV	HA	KINGS-RANSOM T DOMINGO-ET	03	06.07.2018	14653	681	4,65	426	2,91
149	SK000812477077	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	COYNE-FARMS BOLTON DOM-ET	02	27.06.2018	14642	496	3,39	478	3,26
150	SK000812112405	PD DOBRÁ NIVA, A.S.	HA	COGENT TWIST-ET	02	31.07.2018	14639	492	3,36	506	3,46

Top 200 kráv podľa kg mlieka Slovensko 1. január 2019 - 30. jún 2019 Top 200 cows milk kg Slovakia January 1. 2019 - June 30. 2019

POR.	ČÍSLO KRAVY	PODNIK	PK	OTEC	LAK.	OTELENIE	MLIEKO KG	TUK KG	TUK%	BIEL. KG	BIEL.%
RAN.	EAR NUMBER	BREEDER	HB	SIRE	LAC.	CALVING	MILK KG	FAT KG	FAT%	PROT. KG	PROT.%
151	SK000801175060	PD BZINCE POD JAVORINOU	HA	TIMOLEON-ET	06	21.06.2018	14636	540	3,69	459	3,14
152	SK000812273417	AGROCONTRACT A.S.	HA	CHAMPION KING ELSON 1-ET	02	02.08.2018	14619	729	4,98	485	3,32
153	SK000812472777	AGROCONTRACT A.S.	HA	FUSTEAD JETSTREAM SOTO-ET	02	17.08.2018	14613	607	4,15	464	3,17
154	SK000801584421	FARMA MAJCICHOV	HA	MAINSTREAM MANIFOLD	04	25.05.2018	14599	524	3,59	499	3,42
155	SK000812039333	FARMA MAJCICHOV	HA	HUNSBERGER ALCHEMY-ET	04	13.04.2018	14589	565	3,87	476	3,26
156	SK000812292859	PD HLOHOVEC	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	11.08.2018	14584	574	3,93	506	3,47
157	SK000812394454	FARMA MAJCICHOV	HA	SULLY ALTAMETEOR-ET	02	16.07.2018	14579	621	4,26	467	3,20
158	SK000812188944	PD ČACHTICE	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	03	13.03.2018	14577	550	3,77	485	3,33
159	SK000812187681	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	UFM-DUBS OLEGANT-ET	03	05.05.2018	14574	730	5,01	472	3,24
160	SK000812112279	PD DOBRÁ NIVA, A.S.	HA	DIAMOND-OAK FROSTY-ET	02	06.04.2018	14571	536	3,68	456	3,13
161	SK000812005750	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	REGEL BACHELOR	03	19.08.2018	14569	527	3,62	461	3,17
162	SK000812075913	PD V ŠENKVICIACH	HA	COYNE-FARMS BOLTON DOM-ET	02	31.03.2018	14564	507	3,48	369	2,53
163	SK000812387802	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	JOLICAP ENCORE	02	08.08.2018	14559	662	4,55	482	3,31
164	SK000812306261	FARMA MAJCICHOV	HA	MAINSTREAM MANIFOLD	03	03.04.2018	14555	562	3,86	467	3,21
165	SK000812339880	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	DE-SU GILLESPIY-ET	02	08.06.2018	14548	420	2,88	421	2,89
166	SK000812335568	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	HENDEL BIGSTONE-ET	03	16.07.2018	14537	562	3,87	461	3,17
167	SK000801413168	AGROCONTRACT A.S.	HA	GENOS INTEREST-ET	04	25.06.2018	14532	599	4,12	447	3,08
168	SK000812212601	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	CHARLESDALE SUPERSTITION-ET	04	05.06.2018	14532	444	3,06	476	3,28
169	SK000812318725	POLNOHOSPODÁR A.S.N.ZÁMKY	HA	GASPARDY	02	03.05.2018	14527	476	3,28	453	3,11
170	SK000812387853	PD OKOČ - SOKOLEC	HA	HENDEL BIGSTONE-ET	02	11.05.2018	14524	558	3,84	506	3,48
171	SK000812271069	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	COYNE-FARMS BOLTON DOM-ET	03	08.05.2018	14515	508	3,50	424	2,92
172	SK000812126707	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HB	TORYS TORNADO-RED-ET	04	17.05.2018	14514	575	3,96	444	3,06
173	SK000812335181	AGROTOM S.R.O.	HA	KOEPON 7799 KAPO	02	24.08.2018	14505	371	2,56	433	2,99
174	SK000812251162	FARMA MAJCICHOV	HC	SANDY-VALLEY STARRING-ET	04	14.06.2018	14505	549	3,78	459	3,17
175	SK000812306149	FARMA MAJCICHOV	HA	MAINSTREAM MANIFOLD	03	17.07.2018	14500	613	4,23	464	3,20
176	SK000812176181	FARMA MAJCICHOV	HA	MAINSTREAM MANIFOLD	04	02.07.2018	14494	602	4,15	502	3,46
177	SK000812218150	PPD RYBANY	HA	COGENT TWIST-ET	03	13.07.2018	14493	521	3,59	486	3,35
178	SK000812381764	PD ŽEMBEROVCE	HA	MOLENKAMP HYVES-ET	02	25.03.2018	14491	590	4,07	447	3,09
179	SK000812306046	FARMA MAJCICHOV	HA	KINGS-RANSOM T DOMINGO-ET	03	19.04.2018	14488	545	3,76	397	2,74
180	SK000812273249	AGROCONTRACT A.S.	HA	COYNE-FARMS BOLTON DOM-ET	03	16.08.2018	14478	607	4,19	441	3,05
181	SK000812360117	AGROBAN S.R.O.	HA	GASPARDY	02	09.03.2018	14478	566	3,91	442	3,05
182	SK000812073782	RD BZOVÍK	HA	AGROCONTRACT DYNAMITE ERIK	03	21.07.2018	14477	469	3,24	457	3,16
183	SK000812033644	PD V JUROVEJ	HA	KINGS-RANSOM DONAIO-ET	04	04.04.2018	14471	617	4,27	468	3,24
184	SK000812472639	AGROCONTRACT A.S.	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	02	17.06.2018	14466	730	5,05	521	3,60
185	SK000812183431	AGROBAN S.R.O.	HA	GRAF-ACRES MORRELL-ET	04	22.06.2018	14452	425	2,94	452	3,12
186	SK000801473094	AGROTOM S.R.O.	HA	HORTY	03	08.03.2018	14450	538	3,72	490	3,39
187	SK000812140658	PD KOVÁLOV	HA	GROENHILDE MALCOLM	03	13.04.2018	14449	521	3,61	469	3,25
188	SK000812477097	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	TER LEEUWE ALPE D HUEZ-ET	02	12.08.2018	14443	555	3,84	477	3,31
189	SK000812287520	FARMA MAJCICHOV	HA	L-L-M-DAIRY PADLOCK CRI-ET	03	10.03.2018	14442	567	3,92	458	3,17
190	SK000812273219	AGROCONTRACT MLIEČ. FARMA	HA	RONELEE SUPER DEAN-ET	03	28.04.2018	14432	582	4,03	479	3,32
191	SK000801511116	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HC	FAMOS	04	23.04.2018	14432	632	4,38	500	3,47
192	SK000801332853	PD HLOHOVEC	HA	COBRA	05	03.07.2018	14429	509	3,53	432	3,00
193	SK000812472573	AGROCONTRACT A.S.	HA	CO-OP BOSSIDE MASSEY-ET	02	19.07.2018	14420	602	4,17	443	3,07
194	SK000812073758	RD BZOVÍK	HA	COGENT DESTINY-ET	03	25.07.2018	14418	436	3,03	393	2,73
195	SK000812022252	ZEMEDAR, S.R.O.	HA	ELWOOD-ET	03	30.03.2018	14417	490	3,40	426	2,96
196	SK000812069139	PD DEVIO NOVÉ SADY	HA	KOEPON 7799 KAPO	03	18.03.2018	14414	515	3,57	457	3,17
197	SK000812360816	AGROBAN S.R.O.	HA	COYNE-FARMS BOLTON DOM-ET	02	30.04.2018	14413	480	3,33	422	2,93
198	SK000812228906	PPD PRAŠICE V JACOVCIACH	HA	BOMAZ OMAN KRAMER 561-ET	03	15.03.2018	14413	508	3,52	447	3,10
199	SK000812450008	PD SUCHÉ BREZOVO-VELK.LOM	HA	GANACHE	02	29.03.2018	14412	569	3,95	476	3,31
200	SK000801589803	PD V JUROVEJ	HA	TIMOLEON-ET	05	25.08.2018	14409	582	4,04	405	2,81

Srdečne Vás pozývame na

Šampionát holsteinského plemena SR

foto : Martina Sasáková

Kedy?

11.9.2019 – streda

Kde?

Výstavisko
Agrokomplex Nitra,
pavilón V

Program:

9:30
Otvorenie

10:00 – 13:00
Hodnotenie zvierat,
David Sayce,
UK oficiálny
rozhodca

13:00 – 15:00
Sprievodný
program,
občerstvenie

Pavilón V

Tešíme sa
na Vašu návštevu